



articles i reportatges



Un "as" nou de trinca

Abelard Petrus

Avui, que sembla ja passada l'època dels "asos" i que precisament, degut a això, molts creuen que és la causa que minvi l'afició, tothom s'ha adaladerat cercant entre la nova promoció de jugadors joves, aquell "que promet", aquell que aconseguirà revifar l'entusiasme als "suporters" del club on actua i que dintre poc serà l'ídol de les multituds.

Nosaltres hem cregut trobar-ne un. Abelard Petrus, porter de la Unió Esportiva de Sant Andreu, és la llum esperancadora, el nou al·licient per al socijal del tot desenganyat. A més té



tre campionat que ha començat ara?

—Tinc la certesa que aquest any serem nosaltres els campions. Quant als gols, no m'espanten, i tinc, a més del meu optimisme, una gran confiança en els dos defensors López i Soler.

—I els altres jugadors?

—Home, no confio gaire en els que tenen certa edat i una respectable quantitat de mals de cap. En canvi tinc molta confiança en els elements joves; això és cosa de joves.

—Esteu content del tracte dels vostres companys d'equip?

—Contentíssim dels companys i de tothom. Quan en acabar un partit sento el públic que hem dit "Hola, nano!" amb aquell to fraternal, no deixaria el Sant Andreu per res del món.

—Les vostres aspiracions?

—Jugar al primer del Barcelona encara que hagi sortit d'aquest mateix club. Però no ara; em considero encara poc preparat i no tinc ganes de canviar de club. Per cert que aquests dies en Guixà m'anava buscant per fer-me ingressar al Sans, mes ja us he dit que no tinc pas ganes.

PERO...

—Però joestic ocupat en un magatzem amb un sou esquitit, i com comprendre el guanyar-me la vida... Tot i no acceptar, potser si em sortia d'anar al Barcelona, acceptaria; en canvi l'anar a un club de fora de més poca categoria amb tal que em proporcionessin una feina més ben retribuïda que la que tinc ara. I compteu que això no són pas ganes de marxar perquè si, ben al contrari, jo voldria trobar això aquí i no haver de deixar aquest club on se'm considera tant i que jo estimo més.

Veritablement, amb la cara que ha posat en dir això, fa creure que aquest assumpte el preocupa seriósament.

LA POPULARITAT

El fet que entre el públic que assisteix al camp del Sant Andreu circuli amb freqüència detalls de la vida d'aquest porter, és la prova més clara de la popularitat que cada dia més va guanyant.

Per exemple: Tothom sap que Petrus és un plorà-miques. Quan ell creia jugar de porter titular i van posar-li en Notario, es va fer un tip de plorar, i quan en un moment de compromís li passen un gol, el primer senyal que notarem en ell, ultra llançar la gorra i picar a terra amb els punys, és que els ulls li espurnegen.

Quan guanyen, ell és el que està més content i el que exterioritza més la seva alegria.

A més, també té feta una frase. Aquesta frase li ha valgut el sobrenom de "El noi del mal de ventre".

En els partits de campionat, abans de sortir de la caseta té el costum de dir: "Tinc un mal de ventre que no em passarà fins que acabem el partit."

Ara bé: nosaltres hem complert el nostre deure de presentar aquest que nosaltres creiem futur "as". Esperem d'ell que no ens farà quedar malament.

ERNEST CORRAL

Els esportius valencians de Barcelona al servei de l'Estatut Català

UN GRAN TOMB A LA REGIO VALENCIANA, AMB CARACTER ESPORTIU, POLITIC I COMERCIAL

Fa ja algun temps que alguns esportius valencians, residents a Barcelona, s'han proposat fer una marxa a peu per llur regió, i amb aquest motiu, estan efectuant gestions, des de fa dies, entre les personalitats i entitats esportives, polítiques i econòmiques de la nostra ciutat, encaminades a aconseguir facilitats per a portar a la pràctica l'empresa.

Sembla que l'èxit acompanyi els interessats.

Es tracta de realitzar un gran tomb a peu per la Regió valenciana —uns 250 quilòmetres en total— en 50 etapes aproximadament, visitant 54 pobles dels més importants de les províncies d'Alacant, Castelló i València, donant conferències i mitjans pro-Estatut Català, perquè els germans valencians coneixin a fons les aspiracions de Catalunya, creant així un ambient favorable a les relacions valenciano-catalanes perquè l'intercanvi de productes d'ambdues regions no s'oïreix cap contratemps i que acabi d'una vegada la campanya dels derrotistes que han sembrat la desconfiança en les compres de productes catalans, que està ocasionant greus perjudicis al comerç i a la indústria catalans que travessen una gra crisi agudada pel continu plantejament de tants i tants problemes socials.

Mitjançant aquestes conferències, volen posar pau en els esperits i tranquil·litat a les consciències de

tots aquells que, timorats o ignorants, creient veure un perill en les aspiracions legítimes dels catalans, han boicotejat els productes d'aquesta regió, creant-li una atmosfera d'antipatia i animadversió injustificables, que ha de desaparèixer.

Aquests esportistes valencians ens han visitat demanant-nos que els ajudem en la seva campanya de propaganda pro-Estatut i de pacificació dels esperits, i nosaltres, que apreciem en el que val el sacrifici que s'imposen aquests marxadors imprevistos, puix que no es tracta d'atletes de professió sinó de directius d'una entitat, els hem promès complaure'ls, esperant que tots els nostres amics cooperaran en la mesura de llurs possibilitats a l'èxit d'aquest tomb, que afavoreix els desigs de Catalunya.

Paulatinament donarem a conèixer als nostres lectors els detalls concernents a aquesta gran marxa a peu.

El dia primer d'octubre ha d'ésser posada en vigor la disposició de l'Ajuntament de Barcelona relativa als taxis.

Els dies que manquen són escassos i encara ningú no sap, ni els propis taxistes, com ha d'ésser aplicada l'esmentada disposició.

Potser fóra hora que el senyor Vachier donés una explicació al públic sobre aquest afer.

DETALLS SOBRE L'ESPARTA

En l'estudi "Educació física, esports i esports", que acabarem de publicar la setmana passada, dèiem que l'Esparta seria un centre d'informació especialitzada al servei de tots els que s'interessaven per les coses dels esports. Com que era un treball destinat als experts de l'Ajuntament i als de la Generalitat, per tal de no allargar-lo massa, en veíem obligats a donar les idees excessivament condensades. Ja les anirem deixant en altres articles complementaris.

Afegim avui, en el cas concret de la institució que propugnem, que aquell "tots els que s'interessaven per les coses dels esports" no té límits, n'hi ha prou que un home qualsevol ho desitgi i ja hi està comprès. Tot amb tot, considera en lloc preferent els nois de les escoles, els professors, els clubs, els atletes, els turistes, de casa o de fora, i els reporters que ens parlen de partits, proves, concursos, campionats o olimpíades.

Aquest públic heterogeni, però animat per un mateix ideal, de vegades inconscient, de milloració de la raça, acudirà al nou centre, unes vegades per canviar impressions o consultar amb l'assessoria pedagògica-esportiva, ja que allí, segons varem indicar, tindrà aquella el seu domicili; altres cops, per recollir dades, llegir llibres, periòdics i revistes d'exercicis, jocs i competicions relacionats amb els nostres òrgans; per veure fotografies d'instal·lacions, festes i figures del món de la pilota, de la que tinc ara. I compteu que això no són pas ganes de marxar perquè si, ben al contrari, jo voldria trobar això aquí i no haver de deixar aquest club on se'm considera tant i que jo estimo més.

Veritablement, amb la cara que ha posat en dir això, fa creure que aquest assumpte el preocupa seriósament.

LA POPULARITAT

El fet que entre el públic que assisteix al camp del Sant Andreu circuli amb freqüència detalls de la vida d'aquest porter, és la prova més clara de la popularitat que cada dia més va guanyant.

Per exemple: Tothom sap que Petrus és un plorà-miques. Quan ell creia jugar de porter titular i van posar-li en Notario, es va fer un tip de plorar, i quan en un moment de compromís li passen un gol, el primer senyal que notarem en ell, ultra llançar la gorra i picar a terra amb els punys, és que els ulls li espurnegen.

Quan guanyen, ell és el que està més content i el que exterioritza més la seva alegria.

A més, també té feta una frase. Aquesta frase li ha valgut el sobrenom de "El noi del mal de ventre".

En els partits de campionat, abans de sortir de la caseta té el costum de dir: "Tinc un mal de ventre que no em passarà fins que acabem el partit."

Ara bé: nosaltres hem complert el nostre deure de presentar aquest que nosaltres creiem futur "as". Esperem d'ell que no ens farà quedar malament.

ERNEST CORRAL

nosaltres, també podríem aprofitar-lo per a omplir buits o afegir nous aspectes a les qüestions estudiades. Entre altres, la casa editorial "Gloriosa", de Milà, ha escampat obres força interessants.

No obstant, per als teòrics i propagandistes, per als que en podríem dir intel·lectuals de la cultura física, l'estil, la manera especial d'enviscar els esports com una cosa pròpia de la vida quotidiana, amb la mateixa naturalitat que nosaltres prenem cafè o juguem a naips, el trobaríem a les obres angleses i nord-americanes. Hi ha molts noms comercials que editen llibres d'aquesta classe. Charles Scribner's Sons, de Nova York, n'ha dut al mercat bastants que van a l'hora. De London recordem John Long, Ltd.

En alemany ens acut la signatura Dieck und C., d'Estugard, que ha editat col·leccions d'esport, de gimnàstica i de cultura física verament admirables.

Es evident que amb tot això tindríem molts conceptes repetits, molts tractats que parlarien del mateix, no tan sols en llengües estrangeres, sinó en les més familiars a nosaltres. Però aquest fet és la característica de totes les agrupacions de llibres monogràfics. En aquest cas, allò que té un valor excepcional per al que lleigeix és el matís, l'aspecte singular que els altres autors havien passat per alt. Mes els esports, com totes les activitats dels homes, ultra els temes generals i im-

precindibles per a conèixer-les, comporten una altra sèrie d'idees de caràcter lliure, que formen l'ambient imponderable que els envolta, els interpreta, els fa suggestions i els dona vida. I aquesta mena de pensaments, propis de cervells privilegiats, constitueixen la sal i la gràcia d'una biblioteca especialitzada.

Quant a l'hemeroteca, no cal dir que hi faríem cap, sense excepció de cap mena, totes les publicacions esportives, higièniques o gimnàstiques que surten a Espanya, i els butlletins de totes les entitats, federacions o confederacions que n'editen. També les més importants de Portugal i de l'Amèrica llatina.

De l'estranger, com que surt tanta cosa i si hom volgués subscriure's a tot portaria despeses grosses, ara com ara, fóra del cas triar allò que sembla més convenient. El que nosaltres indiquem és possible que no sigui ben bé el millor de tot el que apareix al món. En tot cas, és allò que té més substància del que personalment coneixem.

De França podríem col·leccionar, per exemple, els quotidians "L'Echo des Sports", "L'Auto" i "Paris-Sport", tots de la capital, junt amb altres periòdics i revistes, entre els quals posaríem "Sporting", "Match", "Le Miroir des Sports", "Les Ailes", "La Revue Nautique", "Monde et Voyages", "La Culture Physique" i "Nautisme", de la mateixa ciutat, i "Midi Olympique", de Tolosa.

D'Itàlia fóra convenient rebre almenys el diari de Milà "La Gazzetta dello Sport" i la revista "Domenica Sportiva", de la mateixa població. En anglès seria molt útil poder llegir els rotatius "The Sporting Life", de Londres, i "The Sporting Chronicle", de Manchester, que l'hem vist també en un quiosc de les Rambles. No oblidem revistes ben interessants, entre altres, "Correct Eating Strength" de Filadèlfia, i "Sporting and Drama-

tic News", de la capital d'Anglaterra.

Referent a Alemanya, podem que les publicacions il·lustrades "Sport und Sonne", molt plena de fotografies, i "Die Leibesübungen", molt nodrida, totes dues de Berlín, faríen un paper insubstituïble. També hi surt "Sport im Bild", molt fina i de gran format, si bé fa dos anys que no l'hem vista.

Encara trobaríem molta més literatura impresa en llengües ací poc conegudes. Ens ve a la memòria una revista de Txecoslovàquia, que ens varen ensenyar uns alumnes d'aquell país en una escola francesa. Tenia una presentació estupefent i les fotografies parlaven. Es una llàstima no poder familiaritzar-nos amb coses tan excel·lents, però mentre l'Esparta no aconsegueix una vida esplèndida, caldrà prescindir-ne, de moment. És probable, però, que algunes d'aquelles publicacions poguessin obtenir-se de franc, o a canvi d'altres impresos que edités la nostra institució, butlletins, revistes, anuals, almanacs, col·leccions d'esport, si els expliquéssim l'objecte a què serien destinades.

Volem acabar la part del nostre assaig sobre la premsa manifestant que arreu del món hi ha nombrosos quotidians de caràcter general que tracten les qüestions d'esport d'una manera ben plaent, amb àmplies seccions per a tots els gustos i fotografies impecables. Si no els fem figurar a l'hemeroteca, és perquè allí, almenys en teoria, només hi han d'anar obres i publicacions especialitzades.

Sobre l'arxiu fotogràfic, cal afegir a tot el que varem escriure que, ultra les col·leccions de fotos i postals, que ens mostrarien figures notables, equips, estadi, camps de joc i tota mena d'instal·lacions i que arribarien allí de procedències distintes, l'Esparta podria tenir fotografies pròpies, per tal d'arxivar aspectes interessants que la premsa no divulgués, o organitzar concursos, i fins exposicions, referents a matches, torneigs, excursions i altres festes esportives.

Per a nodrir el museu, que ja varem contar que estaria format amb diversos estres, vestits sobre maniquins i tota classe de material que hom ha anat usant en el món d'ençà que els homes idearen lluites i jocs per a espiar-se, ens podríem servir de molt els resultats de les exposicions d'història general dels esports que s'han preparat algunes vegades; una a París, en 1924, segons tenim entès amb motiu de celebrar-s'hi els jocs olímpics internacionals. Això de banda, molts llibres d'esport i d'història general ens donen dades estimables.

Ja avui hom considera del tot errònia aquella creença que suposava que durant els segles que van de l'any 394, en què l'emperador romà Teodosi suprimí la manera de comptar el temps per olimpíades, fins poc abans de 1896, que els jocs de la vella Grècia foren restaurats pel baró de Coubertin, de França, la humanitat no es va preocupar de res per a exercitar els múscles i ocupar el temps en vaga. Cert que els esports, com els entencem en els nostres dies, no existien, ni a llur entorn hom havia descobert una esplèndida ideologia. Però hom coneixia nombrosos jocs, que no estaven organitzats amb reglaments, clubs i Federacions. Aquests esbargiments del cos eren exercicis d'una manera més o menys perfecta amb coses que recorden els costums antics i els esports contemporanis. Així, els jocs de l'Edat Mitjana i l'Edat Moderna vénen a ésser com els avantpassats dels exercicis o les competicions estructurades que practiquem nosaltres.

En alguns autors, per exemple, hem llegit que les fogueres que hom fa per les festes de Sant Joan i de Sant Pere, fogueres que salta la quitxalla, són reminiscències d'habituds antigues, de les quals, més tard, s'han derivat els salts d'alçada, de llargària i amb la perxa que hom practica l'atletisme.

Respecte al que varem esmentar de l'exposició d'higiene, només cal completar-ho dient que els aparells de gimnàstica, les cambres de bany, les dutxes de diversos sistemes, les peces de vestir, els específics reforçants i totes aquelles matèries i objectes que tenen relació amb els esports i l'enfortiment dels nostres òrgans, les trobaríem fàcilment entre els industrials de casa o de fora, i que aleshores molts d'ells pagarien un tant per tal que llurs productes hi figurassin.

Tot això és el que fóra l'Esparta en brostar les seves activitats. Quant a l'esdevenidor, a allò en què amb el temps podria transformar-se dins un poble civilitzat i una Catalunya lliure, és ja quelcom fantàstic que cau dins el regne de la poesia. Potser, si algun dia tenim lleure, hi dedicarem un altre article.

PERE LLOBERA



"DEGUSTACION" FRACASSADA

El directiu del "Catalunya", senyor Martínez, té la representació a la nostra ciutat de la sidra "El galero".

Convençut el bon senyor que l'equip del seu club guanyaria els primers punts en aquest campionat, en el punt i hora que treguéssim el terreny del Guinardó, va organitzar una "degustación" gratuïta i abundant de l'escurat líquid per a un cop acabat l'encontre amb el "Martínez", presumpte víctima...

Va ocórrer, però, que el "Martínez" fou el que s'emportà els punts. I com que no era pas cosa de deixar-ho per a un altre dia, el bon directiu, tot i amargat per la derrota, en la qual no podia ni sospitar, va haver d'anar cercant sidra als que no l'havien encertat a guanyar...

I s'assegura que la sidra de més mala aana!



LA VOLTA A ESPANYA

¿Que en sabeu de la Volta Ciclista a Espanya? Per ara... tots bons, gràcies. Molts projectes, que en certs moments fan bonic i fan parlar alguns dies dels iniciadors, però a l'hora dels fets ningú no treu la cara.

Potser la U. E. de Sans, vist l'èxit fantàstic aconseguit en la darrera Volta a Catalunya, tornarà a provar sort. En tot cas, sabem d'alguns elements sansencs, que han jurat no "tornar mai més" a posar-se a organitzar.



BOTIFARRA EMPORDANESA

Durant el partit Barcelona-Palafrugell, Gauria, el porter gironí, féu un gest gràfic i contundent que tingué la virtut d'indignar tot el públic i especialment alguns senyors que volien demostrar-li que no els agradava el porc palafrugellenc.

Els que coneixem Gauria d'alguns anys, no ens vingué de nou l'actitud del porter empordanès. Hem tingut el gust (i de sospesar-n'hi de moltes més grosses i trobem que la "botifarra" amb què ens va obsequiar ahir no era, ni molt menys, de tanany natural, go que motivà que un conegut gironí que assistia al partit replicàs: —Aquest Gauria cada dia ho fa més malament.

El que nosaltres encara no hem esbrinat és si es tractava de la "classe" de joc o de la "classe" de la botifarra en qüestió.



AIXO ES ENTENDRE-HO!

Angel Casterlenes va arbitrar el partit "Badalona-Espanyol", jugat dijous passat al camp de la costa...

Mom recordaré que els "espanyolistes" de can Ràbia van obtenir dos gols i van apuntar-se un punt per gol...

Acabat l'encontre, l'àrbitre va dir:

CAPITOL IX

"No no: Deaville, no! MES m'estimo Sardanyola

Quo Vadis, Sánchez?

Segon volum edicions LA RAMBLA

Es la novel·la dels esports



TORNARAN ELS JUEUS...?

No es tracta d'una broma. Ho prenguem amb tota la serietat que som capaços en aquests moments gairebé històrics per al futur de la raça jueva. Vint-i-dos milions de sefardites descendents dels antics jueus oriunds d'Espanya han demanat per tornar a la seva pàtria després de transcorreguts prop de cinc-cents anys des de la seva expulsió del territori espanyol.

Sembla que aquesta vegada el propòsit és seriós. La terra espanyola resultarà petita per a enquirir-hi aquests homes que, impulsats pels patriotisme i sacrificant la seva existència, demanen per a retornar a la terra de la qual conserven encara el llenguatge, un llenguatge viu, ple d'aquelles bel·les poètiques que trobem sovint en els poemes dels clàssics espanyols.

El nombre és crescut. Vint-i-dos milions que retornen a la pàtria dels seus avant-passats no és una cosa gaire fàcil de resoldre i més quan aquests homes porten en la seva sang l'esperit del treball i tenen organitzada la seva vida en aquelles terres d'Orient, on han viscut fins ara, esperant el moment de reintegrar-se a la pàtria somniada.

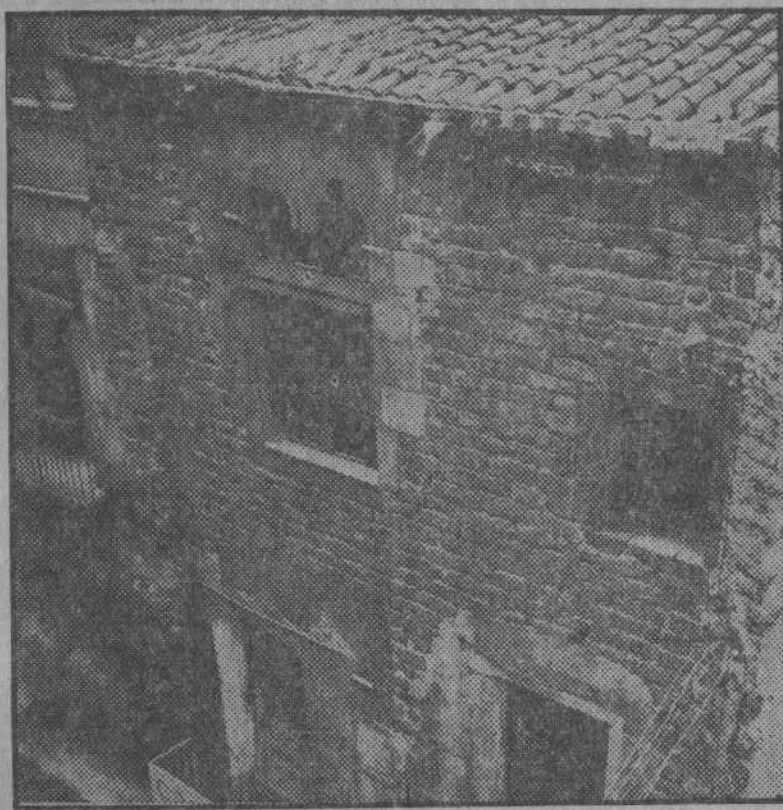
Milers de jueus de descendència espanyola passen la seva figura per terres de Macedònia, de Palestina, de Síria, a Jerusalem, a Esmirna, a Casablanca, a Brussel·les, a Bucarest, a Viena, a Berlín, a... I tots ells conserven viu el llenguatge que aprenegueren dels seus avant-passats.

A Andriàpolis n'hi ha 57.000; a Constantinoble, 50.000; a Salònica, 75.000 i en tots els reviu l'ànima de l'Espanya del 1432, aquella Espanya dels Reis Catòlics que els expulsà de la pàtria a la qual ara demanen per tornar reivindicant un dret que per a molts és un sacrifici.

Per això nosaltres preguntem: ¿tornaran els jueus?

L'ANTIC BARRI JEU DE BARCELONA

Fem una mica d'història. Remuntem-nos al segle XV, època en la qual la raça jueva adquirí a Catalunya, i molt especialment a Barcelona, una



Una de les cases de l'antic barri jueu de Barcelona

Tornaran els jueus a Catalunya?

S' anuncia la tornada dels hebreus - L'antic barri jueu de Barcelona - Els "marrans" - Una visita a la Sinagoga de Barcelona - El temple d'Israel - La celebració del culte - Un triple interviu - Els catalans i la raça jueva

preponderància extraordinària. Foren uns anys aquells en els quals el domini dels hebreus amenaçava apoderar-se de la terra espanyola, encara que totes les seves funcions eren prohibides.

Doncs bé, després de 499 anys de la seva expulsió resten encara a Barcelona vestigis de l'antic barri jueu. Tot el que avui és carrer del Call — que vol dir barri jueu — part del que és Palau de la Generalitat i molt especialment el carreró típicament tradicional de Sant Domènec del Call, formava part de la vella població sefardita, en la qual tenien instal·lades les sinagogues del seu culte a Israel.

Al carreró de Sant Domènec del Call encara hi ha un edifici que conserva a la seva façana una inscripció en hebreu, difícil de llegir degut a la mutilació dels anys que pesen damunt seu.

La contemplació d'aquells barris us porta a la memòria les llegendes que de l'estada dels sefardites a Barcelona es contenen. No és que sigui un ambient exacte al d'aquells anys, però fins ens atrevim a dir que d'aquells jueus que vingueren a Barcelona en iniciar-se la guerra, a les darreries del 1914, algun s'instal·là de nou en aquell barri.

Aquells jueus del 1432 deixaren rastre a Catalunya i es convertiren en el que els veritables jueus, els que no han claudicat, en diuen "marrans". D'aquesta mena de jueus en quedaren molt pocs a Barcelona i uns quants milers a Mallorca. Aquests "marrans" són els que el dissabte celebren secretament el seu tradicional Sabbath

i el diumenge van a missa — a l'església catòlica — pomposament i ostensiblement. De "marrans" n'hi ha a Catalunya i n'hi ha a altres terres d'Espanya; però és difícil de trobar-ne en altres llocs on el culte hebreu és tolerat i permès.

Antigament els jueus — parlem d'aquella època bona de la seva estada a Catalunya — havien de fer un jurament sintetitzat en aquestes paraules: "Malayt sies durmen e velon, jaen e esion, seen e menjan. Amen. — Al matí diràs: Qui darà a mi la nyit? per por del teu cort i a la nyit diràs: Qui darà a mi lo diat per dolor que auràs. Amen" i sense el qual no era possible formar entre els rengles de la raça jueva. Val a dir que aquest jurament — segons contenen les històries — era aplicat només als jueus del Comtat de Barcelona.



I davant d'això ens preguntem nosaltres altra vegada: ¿tornarà a renèixer, al cap de cinc segles, el vell barri jueu de Barcelona? ¿Tornaran els descendents d'aquells vint mil jueus expulsats de Catalunya? ¿Tornarà a revivir el record d'aquells barcelonins que es digueren Astruch de Bonsenyor, Ben-Adret, Salemòh, Bondia i Ben-Astruch de Porta?

Record llunyà el seu, però trist record. I ens entristeix perquè ens recorda una taca de la nostra història, aquella taca de sang que caigué damunt nostre amb l'expulsió i degollament en massa dels sefardites que eren invencibles en el camp de la ciència i del comerç i que eren poderosos perquè sabien imposar-se el deure d'èsser el que foren.

Si a Salònica pogueren instal·lar, no fa pas gaire, una Sinagoga catalana, ¿per què no hem d'esperar que algun dia els Vidal, Girona, Albó, Estruch i Miró, d'aquelles terres, no han de tornar a Catalunya?

UNA VISITA A LA SINAGOGA DE BARCELONA

Una visita a la Sinagoga de Barcelona no és cosa fàcil. Heu de tenir present que a la nostra terra els jueus són tolerats però no són, encara, reconeguts. I a conseqüència d'això la pràctica del culte és gairebé secreta.

Un moment de contemplació exte-

rior ens convence que ací l'adagi hebreu que diu "Tretze jueus per a dotze sinagogues" falla en absolut. Entra i surt molta gent. Ningú no diria que en aquella torreta d'un ample carrer de Barcelona es reunien els jueus per a celebrar-hi el culte.

Preguntem. La resposta és negativa. Ningú no sap què passa en aquella casa, que, en aparença, és una casa vulgar, una casa com totes.

Surten un cambrer.

La Sinagoga jueva?

—Eh?

—Una casa d'hebreus. ¿No és això una casa d'hebreus?

—Penseu que sí; però avui no fan res, no hi ha ball avui.

Ho compremem de seguida. La cosa és secreta i els veïns ignoren el que passa darrera d'aquelles parets amb aparença de cosa vulgar i casolana. Intentem fer altres indagacions i tot resulta inútil. Finalment, però ens introduïm. L'amic Bas Bofill i jo som mirats amb recel. Tot té l'aparença d'una entitat vulgar. Els tipus, però, ens afirmen en la creença que allò és el que cercàvem. Preguntem novament:

—La Sinagoga jueva?

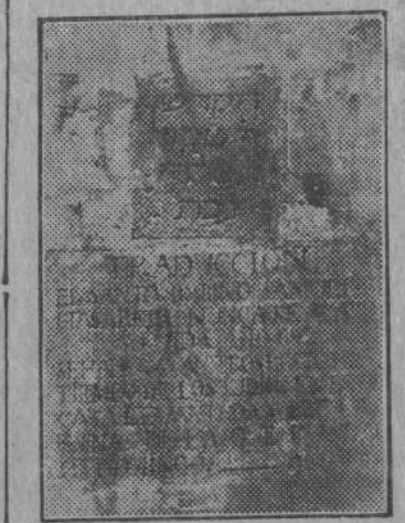
—Mirades de recel entre els que ens reben. Finalment però — i molt atentament per cert — som atesos.

—Sí; ací és.

—Tenim un interès vivíssim de visitar el temple.

Explicacions que convencen. El llapis i les quantilles amagades per no inspirar sospita, i entrem. El local és petit. Hi ha una biblioteca, en les parets de la qual pengen alguns retrats. Hi ha quelcom que ens indica que vivim l'any dotze del Sionisme, món que té els seus inicis en la declaració Balfour. Contemplem mapes de Palestina. Jerusalem i totes aquelles terres apareixen davant nostre, però la seva escriptura amb signes hebreus ens fa impossible la seva lectura.

—Teodor Herzl — ens diuen — as-



senyalant un retrat — el jueu espanyol que ha conduït el poble israelita a la terra promesa.

I continuem la visita, passat ja el temor i evant el recel dels nostres acompanyants.

EL CULTE A LA SINAGOGA

Ja no vivim el nostre 1931. Som a l'any 5962 de l'Era Jueva. I entrem per una porta esquivada a la Sinagoga. Un hebreu ens fa cobrir la testa amb el capell. Precisament avui se celebra la festa de la fruita. En una capseta hi ha una llimona netíssima vinguda de Palestina i damunt d'una cadira una palma petita.

Tot aplegat té un aspecte de culte, però sense la pompa acostumada en els nostres temples. La sala és plena. Homes de diverses nacions, però d'una sola raça, estan asseguts en les cadires que hi ha entre l'altar del Rabbi i l'armari que guarda la Thora.



En el seu altar el Rabbi fa les seves pregàries davant d'un llibre il·luminat per un canelobre de set espelmes, cada una de les quals correspon a les set tribus. De l'espallada de tots els fidels penja el xal simbòlic. El cant acompanyat i monòton del Rabbi omple l'espai de tristesa; però és més viva aquesta tristesa quan en un moment donat veiem que aquells homes s'exiguen els ulls amb el xal i es plangen de la comú desventura de la raça, escampada arreu i arreu perseguida.

Tot d'una el Rabbi obre la cortina de l'armari de davant el seu altar i apareixen les Thoras. Ara el seu cant és més viu. Passa les Thoras pel damunt de la seva testa i aleshores dringuen les campanetes d'argent que hi ha damunt de cada pergami, escrit amb lletres hebrees. Els fidels canten un fragment i seguidament se sent l'oració final. Beneixen el vi i el Rabbi en beu un got en celebració de la festa.

Abans de sortir els fidels es posen els dits al front i s'acomoden amb una forta estreta de mà. ¡Pau a la vella Israel!

La litúrgia d'aquest acte és senzilla i més que d'adoració — amb ésser-ho — és de dolor, del dolor contingut per la separació de la raça.

UN TRIPLE INTERVIU

Hem sortit de la Sinagoga. La cerimònia ha durat molt poc. Els fidels han sortit poc a poc i han abandonat plàcidament aquella casa d'aspecte vulgar i casolà.

Tres jueus, però, es queden amb nosaltres. Els intriga la nostra presència en aquella casa. Volem saber si és coneguda l'existència d'aquella Sinagoga, en la qual es reuneixen la majoria de jueus de Barcelona. Sabem que no és l'única i això ens serveix per a justificar la nostra presència al costat seu.

Intentem acomiadar-nos. No podem i ens interessa no fer-ho, però la nostra situació és violentíssima. Què fer?

Parlem dels jueus i preguntem:

—Es parla de la reintegració a Espanya de vint-i-dos milions de jueus. Creieu en el seu retorn?

La resposta és triplicada i impre-

cisa:

—Potser... qui sap... veurem! —

Però res en concret.

Insistim novament i no podem treure altra conclusió que aquesta: "Si fos tolerada la seva presència..."

—Sembla — diu un d'ells — que aquell famós Edicte del 31 de maig de 1432 no ha estat derogat, però és té una certa tolerància amb nosaltres per part del Govern. El que no compremem és com la gent d'ací quan parla de nosaltres ho fa amb tanta recança i amb tant de temor.

—Fa prop de dos anys — diu un altre — vingué una colònia jueva a Espanya, amb brevia autorització de Pri-

mo de Rivera, i al cap de poc temps hagué d'entornar-se'n a conseqüència de la crisi econòmica del país.

—La nostra Comunitat — diu un tercer — procura mantenir i ajudar tots els jueus que ho necessiten.

Nosaltres no podem parlar. Es tanta l'amabilitat dels tres interlocutors nostres i tantes les ganes que tenen d'informar-nos — ignoren la nostra professió periodística — que entre ells discuteixen per tal d'afegir algun concepte que no ha estat emès amb prou claretat.

—Entre els jueus d'arreu del món hi ha personalitats ben elevades. Podríem esmentar Henri Ford, Estein i el financer català Cambó.

—Comp-bé — aclareix un altre.

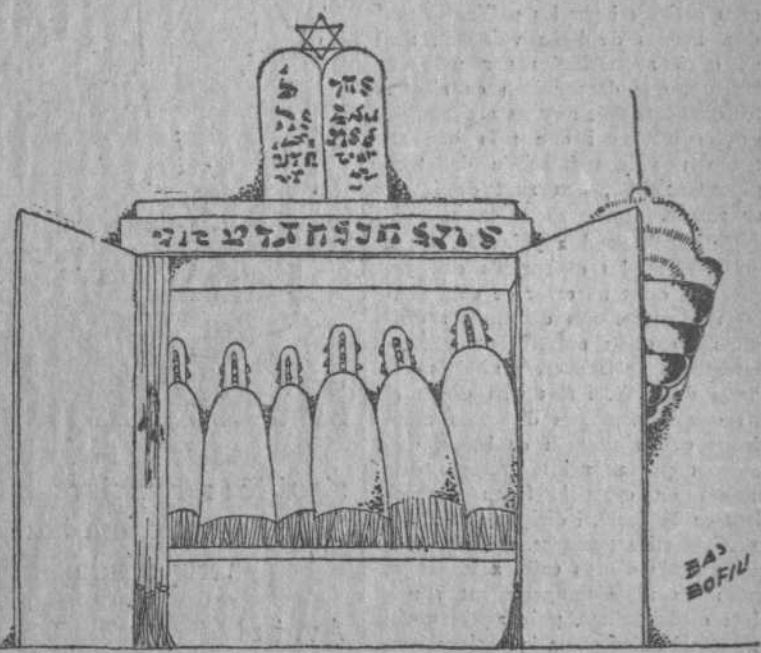
—Es molt possible — diu el primer — que entre els catalans d'avui n'hi hagi una quantitat immensa de descendència jueva, puix que a Catalunya és on més es poblà la nostra raça durant els segles XIV i XV. L'esperit comercial dels catalans, els seus trets físicòmics i fins les seves característiques personals demostren la influència jueva en la raça catalana.

—Actualment, hi ha uns tres mil jueus escampats per Barcelona. Tots ells professen el culte i no n'hi ha cap dels anomenats "marrans", paraula jueva que els catalans han incorporat al seu diccionari en el mateix sentit que nosaltres.

Ara és el conserge de la Sinagoga — l'administrador, segons ells — el que intervé. Ens recorda, en un castellà ple d'incrustacions poètiques, que ell és un dels descendents de la raça jueva que fou expulsada d'Espanya l'any 1432 en virtut d'una disposició dels Reis Catòlics. Parla el castellà vell a què hem fet al·lusió i ens diu que fins ara fa poc ha viscut a Constantinòpia, on es refugiaren molts dels expulsats.

La indumentària d'aquest conserge és ben escassa i completa bé la seva cara allargassada i la seva barbeta punxada. Porta un birret negre i una levita gris. El seu posat sembla fer expressió per a portar birret i levita.

MANUEL VALLEPERES



L'armari de la Sinagoga on es conserva la Thora

Espionatge i rebentisme

L'Album del Palace. — Desfilada de patums. — Notícies de preu. — Evocacions d'una tribuna del Congrés. — Mitges de seda natural salvadores...

A l'hora del cafè, de tres a quatre de la tarda, l'"hall" del Palace Madridien es converteix en un centre polític de primer ordre. Exministres, ex-diputats, polítics del dia, periodistes i comissions de pobles formen grans grups de comentaristes en espera que comenci la sessió a les Corts. En algunes tauletes estratègiques es veuen, de tant en tant, semi-mondaines elegantíssimes que fan el desentès ensenyant unes mitges magnífiques i mirant de cua d'ull algun diputat de la nova formada com oferint-se-li gentilmente a guarir-lo de les preocupacions parlamentàries que l'ataquen.

Els forasters, turistes o comissionats, no donen l'abast a mirar-ho tot.

—Mireu! — els diu el diputat que ja vol passar per un madrieny perfecte i per un polític consumat. Aquell del bigoti retallat i del vestit fosc, tan elegant, és En Maura, el ministre de la Governació.

I aleshores els forasters, sense dissimular poc ni gaire llur avidesa, miren tots el senyor Maura com aquell que mira una bèstia rara.

—Mireu el senyor Albal — els diu després, assenyalant amb la mirada la barbeta i la figura balancadora de l'ex-cap liberal.

I aleshores, totes les mirades convergeixen vers la taula, el nas, els ulls jueus i el caminar de balança de don Santiago.

—S'ha envellit molt! — diu un dels forasters que no l'havia vist mai, però que vol donar-se importància.

I així van desfilant per la luxosa rotunda de l'hotel més xic de Madrid els grans personatges de la vida preterita, actual i... potser futura d'Espanya.

Angel Galarza, Sigfrid Blasco, Ferran Valera, Jiménez Asúa, Salvatella, Portela Valladares... Sovint, per a il·lustrar amb un exotisme suggestiu aquest àlbum polític, apareix una figura femenina remarkable.

—Mireu aquella dona: és l'esposa d'un diplomàtic de relleu.

I el diputat cicloron, fest-se l'asabentat dels grans patums mundials, atgeix:

—Diuen que està boja pel ministre X...

Hall del Palace madrieny. Borsa política de moda. Centre de nove-



tats periodístiques. Laboratori de reporters entrevistadors. Quarter general de capitosos de minories. Revista vivent de grans patums i de valors autèntics. Rendez-vous de negociadors polítics. Pantalla de les millors cocottes de Madrid. Despatx oficial de l'Emiliànu. Observatori predilecte d'insospitats espions...

Ah, sí! La darrera perla d'aquest variat collar de definicions és potser la més interessant a retenir. No preten pas escriure un reportatge sensacional a base de títols llampanants subtitols prometedors i con-

tingut escumós. Vull parlar d'aquest aspecte importantíssim de la vida quotidiana de l'"hall" del Palace perquè el considero d'un gran interès polític.

"Observatori predilecte d'insospitats espions"... Exacte. A Madrid, en aquests moments, l'espionatge és una de les actituds preponderants dels enemics del règim, dels inadaptats, dels que confien en una Resolució i treballen entre bastidors contra la República.

Els espions que actuen a la capital de la República, més que fer el joc de don Alfons de Borbó d'una

manera oberta, fan de rebentistes del nou règim i propugnen per una dictadura de dretes. Són informadors a cau d'orella de grans financers, de navillers propietaris d'edificis anti-republicans, gent que caça notícies a les tertúlies polítiques per apuntar-les al compte de poderosos personatges de l'antic règim.

Ull viu! Notícies que s'escapen de llavis sincers, excessivament ingènus, algú, de qui hom no sospita, les recull amb aire indiferent i l'endemà apareixen en lletres de motllo en diaris francament anti-republicans i indiscutiblement dubtosos,

com un gran pinyol tendencios contra el règim republicà.

El rebentisme d'aquests agents filtrats entre els republicans arriba, de vegades, a la insolència. A la tribuna d'ex-diputats de la Cambra hem vist un ex-diputat català albirar aplaudir frenèticament qualsevol punxada contra Catalunya, de les que posaven en perill l'Estatut. Hem vist d'altres ex-diputats monàrquics (encara no hi ha ex-diputats republicans, almenys d'aquesta República) defensar els agraris i proferir valuoses invectives contra la Cambra republicana i contra En Besteiro. Tot això, naturalment, en veu baixa i entre companys de tribuna. Són ex-diputats enyorivols d'aquell encasellat dels partits de torn que tan còmodes feia les eleccions de la Monarquia quan l'ex-rei, en cridar el cap liberal o el cap conservador, li deia en convocar noves eleccions:

—Que surtin 250 conservadors i partiu els liberals al vostre gust... Però donen-ne un centenar a Romanones...

El resultat — oh meravelles del senyor Montes Jovellar i de don Gabino! — era sempre matemàtic.

No voldria perjudicar econòmicament l'hotel Palace perquè no ho mereix. Al seu "hall" s'hi degusta el millor cafè de Madrid. Justament aquestes consideracions sobre l'espionatge polític li donen més interès. Són fetes, però, amb la bona intenció de recomanar prudència als que hi vagin amb el cor a la mà. Hi ha gent que escolta. Gent que escolta per enviar notícies a Brussel·les, a París, a Fontainebleau, a la "Cote d'Azur". Gent que escolta per llançar informacions tendencioses des de la premsa anti-republicana i anti-catalana. Gent que vigila qualsevol exclamació proferida en un moment de pessimisme per explotar-la en llur campanya "derrota".

Només això. Res més que això. Aneu a fer tertúlia a l'interessantíssim "hall" del Palace. Degusteu el

millor cafè de Madrid. Fullegeu aquest àlbum vivent de grans i de petits personatges polítics. Asseieu-vos amb els vostres amics, però preneu els vostres entusiasmes o els vostres pessimismes, si algú que no coneixeu s'ha filtrat a la tertúlia. Algú que no coneixeu. Cal que sapigueu, a fons, si el coneixeu o no el coneixeu bé.

Les mitges de seda de les cocottes són, en aquests moments, una solució indicadíssima per a desviar la xerrameca. Mireu aquella rossa amb aires parisenses que s'asseu negligèntment en aquell recó estratègic i que té una cama camunt de l'altra. Féu observar als vostres companys de tertúlia quin punt més fi tenen les seves mitges de seda natural i quin color més indicat té aquella lliga-cama que s'entreveu entre els plec d'una falldilla de crepe de Xina...

Es molt interessant, molt interessant...

DOMENEC DE BELLMUNT



L'OBSTACLE TRADICIONAL: —Molt bé, fills meus; Jo me n'he anat, però vosaltres d'efenseu admirablement la nostra tradició.

MIRACLES DE LA NATACIO



La nota que va dir que volia aprendre de nedar (De "London Opinion".)



LA MARE: —¿A què jueguem, fillets meus? LA NENA: —A casament. LA MARE: —I el nuvi? on és? LA NENA: —Oh, es tracta d'un casament molt petit... (De "Life".)



LA SENYORA (en una petita estació): —¿Que podrieu fer parar l'express per a mi? EL FUNCIONARI: —¿Preferiu que telegrafiï al que ha passat fa una estona perquè torni a cercar-vos? (De "Candide".)



EL MOSSO DE CLUB. —Perdoni, senyoret. A baix hi ha una dama que pregunta si heu guanyat quelcom... (De "Candide".)

informació del cinema

Una enquesta sobre el cinema parlat i el cinema mut

Ja hem arribat al límit. Durant la temporada cinematogràfica anterior les produccions parlants americanes van ésser, en la majoria, acollides pel públic hispano-parlant amb una mica de prevenció. Malgrat de la bona intenció dels realitzadors i productors, els esforços dels quals per conservar el mercat i el seu prestigi entre tots els països de la terra comencen a resultar nuls, foren comptadíssims els films parlats en espanyol que obtingueren un èxit remarcable.

Als començaments de la temporada actual, l'actitud francament hostil del públic demostra com aquesta nova modalitat cinematogràfica no és del seu gust, i a nosaltres ens plauria saber què és el que més desagrada als espectadors, si els artistes, els arguments o les direccions.

Cal que, ja que ningú no se'n preocupa i la decadència dels parlats en llengua hispana és cada dia més notòria, nosaltres ens dediquem a escatir quina és la causa d'aquesta poc afortunada acceptació de les produccions parlades.

La manca d'estudis a Espanya ha fet que tots els films en espanyol hagin estat fets a l'estranger. La desconfiança, defecte nadiu en nosaltres, ha posat les direccions d'aquestes pel·lícules en mans de directors acreditats però estrangers també.

Les cases americanes s'han llançades a editar i dirigir pel·lícules, i l'èxit ha estat ben mínim, comparat amb els anteriors triomfs obtinguts pels seus artistes i per les pel·lícules mudes. Plenes de bona voluntat, això sí, però aconsellades per persones ineptes, que desconeixen en absolut les qualitats dels nostres artistes, del nostre idioma i que més que res tenen una idea falsejada del temperament llatí, han anat de fracàs en fracàs.

De Hollywood a Joinville, tot o gairebé tot, les excepcions són poques, ha estat un error de comprensió i direcció. Els directors i dirigents no s'han entretingut a aconsellar-se ni de la premsa ni dels naturals del país, i fins s'ha donat el cas que determinats directors americans que vingueren en busca d'elements per a la interpretació dels parlats en castellà, foren aconsellats en l'elecció, i dirigits per altres americans i estrangers, que per més que visquessin d'any a Espanya, tenien un altre temperament i una altra espiritualitat, puix aquests són imprescindibles per a la perfecció en les interpretacions parlades cinematogràfiques.

Els diaris d'Amèrica fan algunes protestes respecte als parlats. França ha decidit produir-se ella, els altres no li ho fan prou bé. Fins Anglaterra s'ha independitzat obertament del film americà. Això ha influït no poc en què les estadístiques de producció donin actualment una xifra descorrentant i molt més reduïda aquest any que l'anterior i l'anterior que l'avantpassat. Això comprova, si més no, l'actual decadència de la producció cinematogràfica, malgrat dels esforços que fan els americans. Això i la clausura, a Amèrica, de 7.000 locals destinats al cinema i que han plegat des que impenen les parlants, demostra millor que res, que cal que la reacció sigui ràpida i que els productors cerquin el consell del que ha d'ésser el seu jutge, o sigui del públic culte i intel·ligent.

L'art cinematogràfic, que al dir d'alguns ho esperava tot de la paraula, ha vist closos, gràcies a aquesta, els magnífics i il·luminats horitzons.

Tots exceptuant els films de dibuixos i els noticiaris, ha sofert un retrocés. El públic està cada dia menys satisfet d'aquesta modalitat i ho demostra fent el buit als locals de projeccions cinematogràfiques.

Es dolorosíssim constatar l'actitud impassible adoptada per molts davant d'aquest transcendental problema. L'art industrial que és el cinema, ha sofert un greu entrebanc, i el públic, que abans es dalia per veure les produccions mudes, i que semblava no quedar mai llastat del cinema, és qui ha d'ajudar els productors americans a tornar en l'admiració del món a aquest art únic i meravellós.



Maurice Chevalier
significa renunciar a estar trist durant una llarga temporada

Ayui al
Coliseum
Es un film Paramount

Les revistes estrangeres ens assabentaven que els públics de tot el món pateixen les mateixes impaciències que el nostre públic, i jo us dic, lectores: no creieu necessari que tots, un per un, aportéssiu una miqueta de llum a aquest assumpte que està tan a les fosques?

Per què no obrir una enquesta que orienti els productors no tan solament americans sinó els de la Península, si n'hi ha algun?

Doncs des d'aquest moment, estimats lectors, LA RAMBLA cereix en aquesta societat l'espai necessari perquè el públic aficionat al cinema doni la seva opinió respecte als films parlants.

L'enquesta queda oberta i el públic té la paraula.

P. VENTURA I VIRGLI

A V U I

AL

TIVOLI

ANGELES DEL INFIERNO

El millor film de guerra

Producció 'Howard Hughes'

distribuïda per

'Els Artistes Associats'

parlem-ne

Que Egipte està fent els darrers tràmits per a produir un film parlat egipci amb artistes del país, però en un estudi francès...

Que sembla que Karl Lennin abans de marxar cap a Hollywood ha tingut una llarga conversa, als estudis d'Epinau, amb el director René Clair. Corren rumors que aquest famós director ha acceptat contracte amb la "Universal".

Que Josef von Sternberg es preparava per realitzar amb Marieta Dietrich de protagonista la famosa novel·la de Zola "Nana". Però ara resulta que la censura americana s'ha oposat a la realització d'aquesta pel·lícula, i sabem que von Sternberg, decidit com ell sol, anirà a fer-la a un estudi alemany amb la interessant Marieta.

Que els americans no volen confessar els seus fracassos amb els parlants, i es dediquen a donar els darrers tocs als films en colors i a la televisió. Però nosaltres sabem que dos inventors italians han trobat un procediment particularment reeixit i simple, que no exigeix cap modificació en els actuals aparells de projecció. Es digue de tenir-se en compte...

Que Lucien Wahl diu: "Si, com exposa Charles de Saint-Cyr, s'ha de dir "Film parlat" en lloc de "film parlat", com s'haurà d'anomenar un film en el qual tots els actors xiulin? Perquè un film xiulat no és el mateix que un film xiulant..."

Que cada dia m'afirmo més en la idea que "Sous les toits de Paris" posseirà dintre de poc temps una patina clàssica que farà d'aquesta

producció una pel·lícula d'estil, malgrat i els petits defectes generals. S'ha de tenir en compte que la majoria de les produccions 1930, l'única que no tenen és el que posseïx l'obra de René Clair, "estil".

Que Grant Whitters, fent exercicis amb un cavall, ha caigut i se li han trencat dues dents... A aquest noi d'un temps encà tot li surt malament...

Que ara sembla que Gary Cooper, que contem que va venir a Europa amb "una milionària espanyola", ha decidit no continuar les relacions amb Lupe Vélez. Ella diu que estima un altre home, i ell... Ell sem-

bla que es decanta per Tallulah Bankhead...

Que ara Joel Mac Crea, l'home enamorat de Connie Bennett, surt amb l'estirabot que està segur que Connie i el marqués es casaran tot seguit... Sembla que el dia 7 de novembre vindrà el marqués de la Falaise la Coudrai quedarà lliure del seu matrimoni amb Glòria Swanson i podrà casar-se.

Que Hale Horton, parlant de les dones de Hollywood diu: "Totes les dones de Hollywood tenen temperament de turques; aquests dies, una per una, us parlaran del mateix home: "Gable, Gable, Gable".

Dimarts, 29. ESTRENA FEMINA
Jóvenes pecadores
amb Tomás Meighan - Dorothy Jordan

FOX

Catalunya

EL IMPOSTOR
Parlada en espanyol per Joan Torenà

crítica breu de pel·lícules

FOX FILM PRESENTA
"CUERPO Y ALMA"

Productora: Hispano Fox Film.
Protagonistes: George Lewis, Anna Maria Custòdia, Josep Alcántara, Félix de Pomés, Josep Nieto.
Interpretació: Molt encertada.
Argument: Té defectes, però és essencialment interessant.
Comentari: Aquesta pel·lícula té una psicologia argumental difícil de comprendre per la majoria del públic. Més encara per a nosaltres, que no prenguérem part activa en la Gran Guerra.

Es per això que no interessa massa al públic que no comprèn l'actitud d'aquella dona ni d'aquells homes. Els actors, molt encertats. De tots, però, el que menys ens complau és Josep Nieto, el difícil paper del qual, encara que curt, es troba afectat de tota manera, cal considerar que els nostres actors han d'interpretar personatges de temperament totalment oposat al llatí, i que l'assimilació és difícil. La fotografia i la direcció, bones. Anna M. Custòdia està molt gentil. L'actor Alcántara dona una excel·lent rèplica a George Lewis. Félix de Pomés, sobri i encertadíssim en el seu paper.

Però, en conjunt, aquesta versió

obté mit del públic un excel·lent acompanyament, ja que en ella hi ha trobat tota la gràcia, simpatia i humorisme que s'ha falta per començar amb esperit optimista la temporada de cinema.

U. F. A. PRESENTA "UN FAVORITO DE LA GUARDIA"

Protagonistes: Lilyan Harvey i Henry Garat.
Interpretació: Bona.
Argument: Tan interessant com superficial.
Modalitat: Parlat i cantat en francès.

Comentari: La gentilesa dels protagonistes ha influït no poc en la gentilesa de l'obra. D'ambient aristocràtic, però ridiculitzant els costums palatins: la princesa que s'enamora del capità, ignorant que ho sigui, com aquest ignora que la seva enamorada és princesa; els fàcils ascensos d'aquell, els trucs de vodevil fins a descobrir-se l'engany, el qual es triomfa l'amor, tot plegat ple d'escenes còmiques, i embellit per una música deliciosa, formen l'elegant conjunt.

Una té amb aquesta opereta una deliciosa pel·lícula, elegantment burlesca, però ¿qui els ha dit a aquests senyors dels títols que "potage" és el mateix que "pudding", etc.?

CINEMA URQUINAONA
Dimarts, dia 30, INAUGURACIÓ

"EL COMEDIANTE"
— PER —
Ernest Vilches
La seva obra cim
Es un film Paramount

espanyola de "Body and Soul" està mancada de vitalitat.

LISEUM PRESENTA
"PETIT CAFE"

Productora: Paramount.
Protagonistes: Maurice Chevalier i Ivonne Vallée.
Interpretació: Ajustadíssima.
Argument: Basat en la popular obra de Tristan Bernard del mateix títol.

Comentari: Una "Paramount-Maurice Chevalier" ha d'ésser un èxit. La gràcia d'un argument i d'un interès admirat de tot el món representen molt en el platet de l'èxit. Encara que la música no és remarcable per la seva qualitat, Chevalier "diu" les cançons d'aquella manera peculiar que us fa somriure condescendentment. Molt gentil Ivonne Vallée, és en aquesta producció la companya del seu famós marit, i el públic riu les gracioses i satíriques situacions del cambier milionari, que ha vist el món observant els seus clients i conserva d'aquell aprenentatge tota la picardia i "sans façon" del minyó francès. Completament parlada en francès, aquesta producció Paramount ha

Aquests subtítols són la perdició de totes les pel·lícules parlades en francès i anglès. Lilyan Harvey, deliciosa. Henry Garat, encertat.

FEMINA PRESENTA "EN CADA PUERTO UN AMOR"

Productora: Metro Goldwyn.
Protagonistes: Josep Crespo, Concepció Montenegro, Joan de Landa i Romuald Tirado.
Interpretació: Poc encertada.

Comentari: Per més esforços que faci la Metro Goldwyn, els nostres actors, a mans de directors estrangers i de dialoguistes com Neville, no faran res. De la mateixa manera que faran una producció bona, en faran una de dolenta, i així no aniran endavant. "En cada puerto un amor" té coses bones, però són insuficients per a conservar l'interès durant tota la projecció. Si almenys el diàleg fos interessant, no es veuria tant la inconsistència d'un argument ja revellit en les "eficiències de direcció i d'interpretació". Aquell naufragi, malgrat dels dolars malversats en tota la pel·lícula, queda deficientíssim.

ARICIA BRUN

TIVOLI Pròximament
Vegeu

¿Quién mató a...? ¿Es culpable...? ¿Es usted...?

Edgar Rice? Mary Dugan? inocente?

El procés de Mary Dugan
El repte del cinema al teatre

Producció espanyola de
METRO-GOLDWYN-MAYER

Una enquesta de "la rambla"

1. Què opineu de les pel·lícules en espanyol?
2. El seu escàs èxit, és degut als seus arguments?
3. Es que els seus arguments no tenen prou atractiu per al públic?
4. Creieu que el seu fracàs és defecte de direcció?
5. Preferiríeu el film mut al parlat?
6. Voldríeu reveure els antics "estels" muts?
7. Us plaurien més les parlades en anglès que les versions espanyoles?
8. ¿Creieu que les qualitats tècniques d'un film, "cambra i decorats", poden influir en els seus fracassos?
9. ¿Quins defectes més sobresortints trobeu a les pel·lícules parlades en espanyol?
10. ¿Quin camí haurien de seguir els directors i productors americans i espanyols davant del cinema parlat en llengua hispana?

NOTA.—Preguem que els lectors s'atenguin a les deu preguntes anteriors i que facin de manera d'encabir el major nombre de contestes amb el més gran laconisme possible, ocupant com a màxim dues quartilles escrites a màquina per una sola cara.



CALAVERA

Segueixen parlant l'espanyol

Kursaal i Capitol

Film Metro Goldwyn Mayer

La diplomàcia republicana

La representació Espanyola a Ginebra

Un dels arguments que més sovint empraven els rebentistes de la República és el de que amb el nou règim tot està absolutament igual que quan damunt de la Península Ibèrica planava la majestosa sacrosanta d'Alfons XIII. I afeixien, amb la seva característica i habitual ironia barata: Aquests intel·ligents de republicans es creien que això de la República era una mena de panacea i que a l'endemà mateix de canviat el règim ja podrien lligar els gossos amb llengües i tots els homes serien sants i bons i obrarien portats sempre amb la més recta intenció i els problemes es resollien automàticament, etc., etc.

Jo crec que de republicans que pensessin d'aquesta manera, mentre esperaven la caiguda de la Monarquia, n'hi devia haver ben pocs. Això per no dir que no n'hi havia cap, que potser fora el més encertat. Ara el que és innegable és que si algú hi ha al món que hagi sentit aquesta impressió que la República ha estat a casa nostra una panacea de caràcter general i d'efectes immediats, aquest algú deu estar constituït pels diplomàtics, agregats, secretaris, periodistes i públic snot i intel·lectual que assisteix a les deliberacions anuals de l'Assemblea de la Societat de les Nacions.

Complint les meves tasques d'informador periodístic, he tingut ocasió d'assistir tres o quatre vegades a la reunió de l'Assemblea anual de la Societat de les Nacions. I recordo aquella paròdia de representació diplomàtica que, presidida pel massa conegut Quilones de León, simulava que representés Espanya. Encara em sembla veure'ls. Quilones no tenia altra preocupació que assabentar-se del fet feia Briand (sempre la representació espanyola s'asseia al costat o al darrere mateix de la francesa) i els altres anaven dirigint la mirada vagarosa per la gran sala esperant que aquells senyorsos que discutien unes coses tan poc interessants acabessin d'una vegada. Feien el mateix posat que haurien fet si assistissin a una reunió palatina o a una processó.

En una paraula, un hom podia veure's sempre desfogat de Luengo. En canvi enguany, fent una mica la vista grossa, en allò que fa referència a les intervencions del senyor Lleroux, en les que indubtablement hi ha hagut, com se sol dir vulgarment, més pa que formatge i l'eficàcia principal de les quals ha estat demostrar-nos la traça de l'actual ministre d'Afers Estrangers en tenir controlada la premsa, cal reconèixer que les intervencions dels senyors Madariaga i Hurtado han col·locat Espanya, que mai havia comptat per res en les deliberacions de Ginebra, en un primer pla de la política internacional.

El primer dels discursos pronunciats pel senyor Madariaga, tant per la forma brillantíssima i no gaire acostumada a l'assemblea de les nacions (en la qual els discursos solen tenir interès pel que es diu, prescindint, la major part de les vegades de com es diu) com pel coneixement profundíssim de les matèries que tractava i que són el punt neuràlgic dels importants problemes que preocupen la Societat de les Nacions, va causar una sensació gairebé mai igualada. I el del senyor Hurtado, no menys brillantíssim, va ésser el colofó adequat. L'illustre advocat, al qual hem d'agrair que parlés explícitament a Ginebra en nom de Catalunya, va demostrar, posant de relleu els resultats pràctics, com era veritat que l'Espanya republicana era diferent d'aquella Espanya de pandeleta que fins ara s'havia conegut en els nuclis internacionals. Va demostrar

que la nostra República jot ésser un dels puntals fermes de l'obra de Ginebra, ja que ha sabut resoldre els seus problemes interns portant a compliment els principis d'aquesta, sense que en passar de la teoria a la pràctica, perdessin un través de dit de la seva virtualitat ni de la seva puresa.

I ens sembla que cal insistir encara, per la importància del fet, en les paraules pronunciades per l'illustre advocat barceloní, de les quals es desprèn que parlava en nom de Catalunya. És indiscutible que, davant el públic internacional



AMADEU HURTADO

que té, en aquests dies, la vista fixa en el que passa a Ginebra, el nostre plet secular ha acabat per prendre categoria oficial. Ha estat una resposta contundent per a la política (?) de la Dictadura; que es complia a donar per mortes i enterrades les aspiracions de Catalunya, el fet que en la primera representació diplomàtica que la República Espanyola ha enviat a la Societat de les Nacions figures un element català i catalanista tan destacat, en el terreny de la lluita política i en el terreny de la representació oficial, com el senyor Amadeu Hurtado. Les declaracions que va fer a la premsa en arribant, en les quals deixava ben sentat que mai no hauria pogut, ni hauria volgut, ell complir la seva tasca diplomàtica com a representant de la República si el problema català no hagués entrat en vies de franca solució, d'acord, precisament, amb les normes bàsiques i essencials (amb quanta de raó ha pogut dir-ho a Ginebra mateix el senyor Hurtado) de la Societat de les Nacions.

Quedem, doncs, que de cara a l'estranger i a la política internacional, la República ha sabut convertir en realitat les esperances dels que ansiaven el canvi de règim per a revaloritzar les personalitats col·lectives que dins d'ella s'apleguen. Felicitem-nos en i fem vots perquè es continuï per aquest camí tan encertadament començat a fi que la República que ha estat la salvació dels pobles d'Espanya, fent possible la coordinació d'esforços d'aquells que s'havien vist obligats a sentir-se enemics, pugui ajudar a l'obra formidable d'estructurar la futura organització universal, en la qual tots els pobles del món es puguin donar lliurement les mans per damunt de totes les mars i per damunt de totes les fronteres.

XAVIER REGAS

Apat de comiat a Eipòlit Nadal-Mallol

Aquest patriu empordanès, fill de Port de la Selva, que des de fa divuit anys resideix a Buenos Aires, ha sojornat dos mesos entre nosaltres. El company Granier-Barbera, des d'aquestes pàgines, glossa d'una manera justa la figura de Nadal-Mallol.

Aquest retorna a Buenos Aires, on deixà fills i muller; on deixà també aquells germans — catalans d'Amèrica — que en tot moment han estat al nostre costat quan s'ha tractat de lluitar per la llibertat de Catalunya. Ells, els catalans d'Amèrica, contra el que algú ha volgut escriure, gent modesta i treballadora la major part — perquè la gent rica, la gent de diner, no senten els baters del nostre ideal — han cooperat moralment i materialment, significativament això, a un sacrifici enorme per a més d'un, a fi que a les nostres organitzacions no els manquessin els mitjans necessaris per a sostenir la lluita contra el poder despotà de la monarquia.

Nadal-Mallol, doncs, des de "Resorgiment", revista prou coneguda de tots, ha iniciat i sostingut una campanya digna de tota lloanca. Delegat de l'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana a l'Argentina, ha treballat incansablement pel desenvolupament d'aquesta organització en aquelles terres llunyanes. Ens deia un amic nostre que hi va haver un temps que el nombre de socis de la Delegació de la Protectora a les terres d'Ultramar era superior al nombre de socis residents a Catalunya. Tot això es deu, naturalment, a Nadal-Mallol, que

treballava per les coses de Catalunya. I és clar, l'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana, a Unió Catalanista i Palestra prengueren la iniciativa d'organitzar un àpat de comiat al nostre bon amic. Ahir, diumenge, a les dues del migdia, es congregaren una cinquantena de comensals al restaurant del Parc, presidits per Francesc Macià i H. Nadal-Mallol. Entre altres hi veíem Ventura Gassol, Carbonell (A.), Grant i Sala, doctor Soler i P. Castanyer, Cisa, Domènec Pla, Idarrie, Pere Manent, Casals, Ramis, Joan Minguez, Roig i Pruna, L. Cervera, Agustí, Garau-Guait, Esteve, Dalmáu Costa, Rafeques, Pairo, etc.

Hi havia representacions de "La Falç", Federació d'Entitats d'Esquerra Republicana de Catalunya, Casal d'Esquerra del districte VI, Esquerra Republicana de Barcelona, Casal d'Esquerra de l'Eixample, "La Veu de Sant Martí", Casal Català Martinenc, Círcol Artístic, Ateneu Catalanista Republicà de Sant Martí, Joventut Catalanista de Barcelona, Trio Barcelona, Nosaltres Sois, Estat Català, Amics de Port de la Selva, "La Rambla", "L'Opinió" i el "Full Oficial".

Es llegiren també adhesions de: López-Picó, Pau Romeva, Xavier Bonfill, Lluís G. Fàbrega, F. Culi, doctor Cervera, Poal Aregall, Lluïcia Canyà, Ruiz Porta, R. Vilard, Xavier Regas, Domènec de Bellmunt, Josep Terradellas, Lluís Comenys, Joan Alavedra, J. Ventalló, J. Vilà, A. Artis i Granier-Barbera. En acabar pronunciaren diversos

Figures del moment passat i tràgic...

El Baró de Koenig, capità de pistolers

Rom no sap per va anar aquest tema, vastíssim i complex, del terrorisme barceloní. Però el més lògic és obeir la cronologia i començar pel començament. En aquest començament no hi figura Martínez Anido ni Arlegui. Aquests foren els que sistemàticament el terrorisme, els que intensificaren els atemptats mortals, els que, en fi, glorificaren la represàlia. Abans, però, damunt les bores del passat es definiren dos noms: el comissari Bravo Portillo i l'aventurer anomenat baró de Koenig. I encara, a esmentar, els comparses Rull, confident i agent provocador que fou agarrat; el capità Morales —aquell que col·locava bombes, clandestinament, per a actuar més tard de descobridor del pseudoprocediment—, i els anarquistes de tipus fanàtic —Pallàs, Salvador— que llançaven explosius amb l'intent de matar i no pas de justificar represacions i despeses provinents d'organitzacions secretes.

Mes, en realitat, l'etapa del terrorisme barceloní comença amb Bravo Portillo. Llavors aquesta lacra esdevé acadèmica; la "browning" i les "star" supleixen avantatjament la dinamita; les bandes de mercenaris reemplaçen els magnífics; el "crim social" agafa categoria.

Com tantes altres plagues —el feixisme, per exemple— el terrorisme és un producte de la gran guerra. L'introdueixen a Barcelona els agents d'espionatge alemany i la primera víctima és llur capatàs. I d'aquí neix el confusióisme. Ha caigut un capatàs, després l'ha mort un obrer. Però la deducció és completament falsa. El capatàs no ha estat mort per un treballador exaltat; els seus operaris no tenien amb ell cap ignominia pendent de venjança; no era un home caracteritzat d'intransigent. L'assassinaren perquè era un proveïdor dels exèrcits aliats. Aquest és l'origen dels pretesos crims socials. Més tard se'n començà algun altre degut als odís de classe, trons pagaren diversos pistolers. Després, determinats organismes pauper enfrontar-los amb els que, escudant-se amb el signe roig, assa-

sinaven capatassos que actuaven completament al marge de les qüestions socials.

Bravo Portillo estava al servei d'Alemanya. Hom pogué comprovar-ho per la seva complicitat amb la gent de l'amba. Fou destituït primer i finalment mort a mà irada. El baró de Koenig, en canvi, era un tipus més complicat que aquell comissari inconfessable.

El baró de Koenig no s'anomenava així ni fora tasca planera tractar d'esbrinar la seva veritable personalitat. Un aventurer integral, simplement. Se l'endugueren a Es-



EL GENERAL ARLEGUI

panya, com espia i contra-espia, els resultats de la gran guerra. En ple conflicte bèl·lic aparegué a Sant Sebastià. Rostre i tipus d'angles amb tot i no ésser —ni molt menys— aquesta la seva veritable nacionalitat. Alt, atlètic, ben rasurat, un monocle fent més interessant la seva "pose" i més penetrant la seva mirada freda i escrutadora. Un cabell de color de pèl de panotxa sobre un crani dolcífic. Aire distingit, poques paraules, sempre alerta... Establí a Fuenterrabía un cau que convertí en centre d'operacions. A les tardes hi assistia una concurrencia d'anònims burgesos que es

jugaven uns pocs bitllets. Durant la nit el personal era més divers i abundant. Des d'altres personalitats de l'Índia fins a russos bolxevistes Trotski en fou condemnada il·lustre abans que la policia espanyola el detingués i l'embarqués cap al Canadà.

Mentre la ruleta giravoltava, a la costa zig-zaguejaven llums de misteri —senyals als submarins que acudien a abeurar-se de notícies i proveir-se d'essència— i bescanviaven impressions sumament enigmàtiques amb el suposat baró. A voltes, en plena discussió sentien plors, rences, remor ofegat de cops i baralles.

Tot d'una desaparegué el baró de Koenig, després de traspasar secretament el negoci, i durant algun temps caminà, sense control, per Espanya, vivint d'arbitris circumstancials, preferentment d'afers obscurs relacionats amb el joc. Intentà instal·lar una ruleta i acabà jugant al pòquer d'acord amb un trinxerai andalús, que aparentava no reconèixer-lo. Aquesta aventura fallà.

La seva vinguda a Barcelona data del 1919. Constituï una banda més nombrosa i ben organitzada que les anteriors, amb pistolers ja habituats a l'ofici; un dels seus homes de confiança era En "Paulino Pallàs", actualment detingut a Saragossa com a presumpte assassí de l'insigne Layret. Els comparses del baró actuaven amb les espalles guardades i llur capità s'embutxacava quantitats crescentíssimes.

Un dels pistolers recentment presos —no recordem el nom— s'ha declarat autor de la mort de l'anomenat baró. Pura fantasia. El baró viu encara, però ja no fa de baró ni d'angles, sinó de francès de cognom vulgaríssim; pullula entre les algues terribles de les finances. Fugí de Barcelona en un mal moment per al pistolisme. Encara no imperaven l'Anido ni l'Arlegui i el governador de llavors va rompre tot contacte amb els agents provocadors. Si se'l cerqués, no fóra difícil trobar el seu rastre. És, doncs, molt possible que el vegem novament per Espanya.

MIQUEL UTRILLO - Jr.

"La Rambla" a les Constituents

En Ricard Samper, ex-alcalde de València i diputat a Corts, es mostra optimista respecte a l'Estatut Català

Acabo de sotmetre'm a un suplici superior a les meves forces: avui, dijous, a la tarda, he escoltat un insuperable i estúpid discurs de l'Emiliàno Iglesias. Sis quarts d'hora de vulgaritat, de tòpics, d'odís irreprimibles. Em roda el cap i sento un fort desig de fumar, de passejar-me pels passadissos parlant amb alguna persona civilitzada. Ahir, Royo Vilanova; avui, l'Emiliàno. Decididament, és... gra massa per a un home feble com jo.

Deixo la tribuna, surto, baixo una escala... Una tercera part dels diputats anestesats pel discurs (potser si que és un discurs això que acabem d'escoltar) han sortit del saló de sessions per reposar i veure de recobrar el seny. Gairebé tothom hi és d'acord en que la xerrameca del distingit lerrouxista ha consistit senzillament a prendre una clara d'ou i batre-la fins que ha vessat el vas.

Escoltant tots els comentaris i anant d'un grup a l'altre, em trobo al costat d'un dilecte amic meu, diputat per València, ex-alcalde d'aquella ciutat i republicà sincer i fervorós de tota la vida: el conegut advocat En Ricard Samper.

—Crec — em diu sense pensar-s'hi, amb la seva espontaneïtat habitual — que ens ha fet perdre prou temps, però que potser així, en l'estat actual de coses, sigui beneficiós.

—No us acabo de comprendre. —Es ben senzill. Jo crec que no calia haver donat tanta importància a aquest debat. Tanmateix, la intransigència dels socialistes primer, i de la Comissió després, han fet d'aquesta qüestió secundària gairebé una qüestió de dignitat personal. En el meu parer, també la minoria catalana s'ha mostrat massa intransigent. Doncs bé; arribades les coses a aquest extrem, c' millor que es pot esdevenir (si ho) no troba una solució conciliatòria) és que el debat es faci llarg i acabi per esllanguir-se.

—Així, vos creieu... —Crec que no hi ha res a tèmper. Crec en un resultat final igualment bo per a la República i per a Catalunya. La meua fórmula, us ho repetixo, és paciència i bona voluntat.

—Així, vos creieu... —Crec que no hi ha res a tèmper. Crec en un resultat final igualment bo per a la República i per a Catalunya. La meua fórmula, us ho repetixo, és paciència i bona voluntat.

Ens acomiadem afectuosament amb una cordial encaixada. Ricard Samper, amb el seu optimisme ben fonamentat, m'ha tornat la pau a l'ànima. És un amant fervent de València, parla habitualment la nostra llengua, és aferrissadament liberal i sap comprendre i esperar...

D. C.



En Ricard Samper

Samper, que és un home amant, es resigna.

—Que creieu d'aquesta polsagueria parlamentària que ha aixecat la discussió de l'esmentat dels progressistes? — li demano.

—Crec — em diu sense pensar-s'hi, amb la seva espontaneïtat habitual — que ens ha fet perdre prou temps, però que potser així, en l'estat actual de coses, sigui beneficiós.

—No us acabo de comprendre. —Es ben senzill. Jo crec que no calia haver donat tanta importància a aquest debat. Tanmateix, la intransigència dels socialistes primer, i de la Comissió després, han fet d'aquesta qüestió secundària gairebé una qüestió de dignitat personal. En el meu parer, també la minoria catalana s'ha mostrat massa intransigent. Doncs bé; arribades les coses a aquest extrem, c' millor que es pot esdevenir (si ho) no troba una solució conciliatòria) és que el debat es faci llarg i acabi per esllanguir-se.

—Així, vos creieu... —Crec que no hi ha res a tèmper. Crec en un resultat final igualment bo per a la República i per a Catalunya. La meua fórmula, us ho repetixo, és paciència i bona voluntat.

—Així, vos creieu... —Crec que no hi ha res a tèmper. Crec en un resultat final igualment bo per a la República i per a Catalunya. La meua fórmula, us ho repetixo, és paciència i bona voluntat.

Ens acomiadem afectuosament amb una cordial encaixada. Ricard Samper, amb el seu optimisme ben fonamentat, m'ha tornat la pau a l'ànima. És un amant fervent de València, parla habitualment la nostra llengua, és aferrissadament liberal i sap comprendre i esperar...

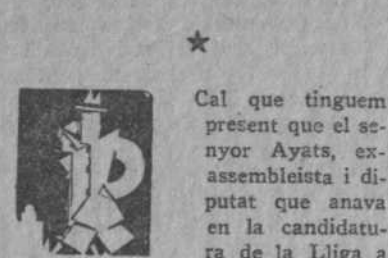
reflector

Reunits en sessió secreta els membres que formen el directori surrealista català: Gasch, Dalí i Muntanya, han acordat, per tres vots de majoria, després d'un viu i llarg debat, impedir l'amenissim discurs pronunciat darrerament per l'enorme comany Dalí.

Com a detall curiós direm que la impressió es farà damunt de paper higiènic. El propi autor ho il·lustrarà amb elegants dibuixos surrealistes, naturalment.

L'edició serà repartida profusament per hotels, fàbriques i altres llocs públics.

Augurem un èxit brillant.



Girona i va passar-se després a la Dreta Liberal Republicana, a l'hora de votar l'esmena de Largo Caballero votà contra Catalunya.

El senyor Ayats era assembleista de Primo de Rivera.



Un nen està assegut en una cadireta amb un llibre a la mà, mirant "sants". Tot d'una veu un dibuix que representa un home penjant d'una forca i traient un pam de llengua.

—Què és això, pare? —pregunta el nen—. Querepresentar aquesta corda?

—Es el que alguns entenen per "cordialitat".



Un ciutadà de bona fe compra un diari de Madrid, el fulleja i es posa a llegir el discurs del senyor Sànchez

Román, degudament encapçalat per un títol que diu: "El debat constitucional".

Un cop l'ha llegit no pot estar-se d'exclamar:

—Això més que "El debat constitucional" sembla "El Debate"!



AMICS DEL LLIBRE

L'Ametlla del Vallès és un poble blanc coronat de pinades que en pendente suau s'arrapen als peus dels cingles de Berti.

En els flancs, gairebé tan resplendents com la corona mateixa, hi ha les oliveres d'argent, per dir-ho d'una manera plaent a Jeroni Moraguer i aquells marges xops de sol que ciutent a Guillem Diaz-Plaça...

Així fa que el gris i el cadmi siguin representats en tan justa proporció en el paisatge de l'Ametlla vallesana, que arriben a provocar interjeccions sincòpades en els monòlegs abrandats d'un altre bon amic, En Josep Maria Junoy, ametllatà "honoris causa".

Bandejant el paisatge — un dels paisatges més deliciosament normals que coneixem — ben poca cosa de remarcable s'ofereix a l'esguard del visitant que arriba a l'Ametlla perdut o en ple coneixement de causa.

I me diu, perquè l'Ametlla no és d'aquells llogarets que hom coneix de passada. (Un cartell de cinema que s'imposa en el film del camí)

No és pas l'anella de cap cadena de pobles.

A l'Ametlla s'hi va expressament o es desconeix tota la vida.

L'Ametlla és el terme del viatge que hom fa per anar-hi.

D'allí no es passa. Es com una petita i curiosa fi del món.

I l'Ametlla s'hi troba molt bé dins aquest bany-maria. Sense un corral que li faci pessigolles. Sense la febre dels passa-volants. I li plau de sobersse una mica voltada de solada.

A l'Ametlla hi ha la Casa Rectoral, l'Ajuntament, i el Centre Republicà, ara, (per l'ordre esmentat) com hi havia la Casa Rectoral, l'Ajuntament, i la Unió Patriòtica abans (també per l'ordre esmentat).

Vull dir que en aquest aspecte, és un poble mansot, "standarditzat", que camina una mica penjant — penjant i de tant en tant lluca una pila de garberes daurades sota la llum dels estels i s'hi adorm...

Sori que algun any o altre hi ha batuda...

De vegades, l'orfeó local dona un concert a la sala del poble, i aquella nit esbriegen els ulls d'alguns ametllaners sensibles i els altres semblen un pèl commoguts i els hi posa pell

A París un G... d'aristòcrates internacionals acaba de fundar un important trust "monàrquico-clerical" que tindrà

per objecte donar col·locació als innombrables reis destronats que pullulen per la ciutat de la llum. Els accionistes han nomenat presidents del Consell d'Administració els "entrançables" cosins senyors Jaume i Alfons Borbó.

El nomenament de director ha recaigut en la persona del senyor Lar-ence, tècnic en moviments revolucionaris.

Actualment l'esmentat senyor està fent un viatge de propaganda pel Marroc. Sembla, però, que els seus productes no han convingut suficientment el mercat del país.



La Comissió de Responsabilitats ha citat entre altres a un senyor anomenat Jacob Stuart Falcó. Qui serà aquest candidat a la vella senyora Presó?, ens hem preguntat nosaltres. És el "uc d'Albal, ha dit un company que fa molt temps que llegeix les "Notas de Sociedad" de "La Vanguardia". Vàs qui ho havia de dir! Tan nobla, dues vegades ministre, cagador de feres, etc., etc. Aquests republicans en fan un gra massa! Un senyor amb tants títols i no respectar-n'hi cap! Quan ho llegeix l'interessat!

Veritablement, una de les frases més felices d'aquests darrers temps és aquella que diu que l'home que és menys lerrouxista actualment a Espanya és el mateix Don Alejandro Lerroux.

Ho retrem perquè ens han dit que, a Ginebra, el ministre d'Estat espanyol va fer uns marmareus com una casa en llegir a "El Progreso" la ressenya de la "gira anticlerical" organitzada diumenge passat pels seus amics de Barcelona, amb tot allò dels "peregrins laicos", els "monstruos enotados", etc., etc.

—Està vist que aquesta gent s'han proposat de comprometre'm — anava dient.

Sembla que la seva intenció és organitzar per a diumenge vinent una "merienda fraternal" al cim del Tibidabo, amb el corresponent acte de desgreuges.

de gallina l'aire de les cançons catalanesques.

L'endemà ningú no se'n recorda. Per les vinyes del Cogul alçà treballa la terra sota el rítmic confortable i poc estimulador d'aquell "Pen y Pen" prehistòric de la llunyana Raquel Maier.

Resulta doncs un fet amb tots els atributs del miracle, el veure emmergir la grilla de l'esperit del poble i el cadmi dels marges dels camins, un petit edifici amb un ben intencionat desig d'imitar el Porten d'Atenes, rellot "Amics del Llibre", on uns quants entusiastes (de 18 a 22 anys) han aconseguit aplegar pocs centenars de volums i el que és més admirable encara, han desvelat la pruja de la lectura assídua entre la resta de la joventut del poble.

Aquests amics meus i amics del llibre, han sostingut amb una fermetat que els honora, veritables batalles que a vegades tenien tota la cruïlla del "cos a cos", contra els elements d'entusiasme que veuen un perill possible en cada fogar que s'obre a la cultura el control del qual els hi fuig dels dits...

Finalment els meus amics han sortit victoriosos de tots els espectacles de la carrera. (Però terminologia esportiva perquè els "Amics del Llibre" han jugat sempre net com a bons esportistes).

I ara, en les llargues vetllades de l'hivern, els joves de l'Ametlla, amb les mans una mica aspres de les tasques dels camps, s'apleguen dins el pavelló de lectura, i els llibres obren les seves ales fines i cruïdors i el pensament arrenca el vol...

A vegades el bon amic Badia explica gramàtica catalana entre un silenci expectant.

A vegades els fa lectures en veu alta amb comentaris aclaridors.

Aquesta biblioteca no morxa dels "Amics del Llibre" és a l'Ametlla del Vallès el més gran (potser l'únic) exponent de vitalitat. Jo crec, estic cert, que dels amics del llibre ha de sortir l'esperit nou que presidirà tot el que acti es faci...

L'Ametlla ofereix amb la creació i sosteniment (no compta amb cap ajut oficial) d'aquesta meravellosa entitat un exemple a seguir a tots els pobles de Catalunya.

I tots els fills del poble de l'Ametlla han de saber reflectir a la cara la llum d'aquesta flor delicada que uns quants amics de la cultura els hi han posat al tram.

CARLES SINDREU I PONÇ

Una conversa amb el Secretari de l'Esquerra Republicana

L'adveniment de la República ha fet aparèixer al camp polític, com a triomfadors, uns quants noms fins ara completament inèdits.

La majoria de la gent es pregunta: "I tal senyor diputat, tal senyor regidor o secretari important, i qui són, d'on vénen, què se'n coneix d'interessant?"

Tant se val, no ens hi amoinem gaire. La democràcia és la improvisació, i si per ventura entre aquests grans desconeguts s'hi amaguen el futur home d'Estat, i quin remordiment no tindriem si un sedàs massa espès hagués deixat com a pedruscall el que hauria estat llavor de la bona!

No tots són grans desconeguts, val a dir-ho. Avui volem parlar d'algú que no és un desconegut i que si avui ocupa una situació dins la política d'esquerra, podríem dir-li que ho té ben meregut.

Hem volgut mencionar a Roc Boronat, "speaker" setmanal a la Ràdio Barcelona, secretari de l'Esquerra Republicana de Catalunya.

Es innegable que avui la vida política de Catalunya gira a l'entorn d'aquest partit.

No volem analitzar quina mena de conglomerat és aquesta Esquerra. Avui per avui l'Esquerra és quelcom de positiu que s'agrupa arropada a la persona de Macià. Hi ha dintre de l'Esquerra gent de tota mena que hi figuren per l'arribada d'una situació privilegiada. Hi ha també gent de bona fe que s'han sacrificat per uns ideals que ens són cars.

En Roc Boronat és un d'aquests darrers. Se'n permetrà dir que En Roc Boronat és el triomf de la classe mitjana, d'aquesta classe mitjana catalanista i essencialment liberal de la qual ha sortit una plèiade de lluitadors que destrueixen la llegenda d'una classe mitjana acomodaticia, amorfa i covarda. És, això sí, individualista encara, un cop defecte que serà, segurament, superat en un demà més o menys pròxim.

En Roc Boronat procedeix de l'Escola Industrial, on esdevingué tècnic en una especialitat: l'empesa. Tretze o catorze anys treballant en la mateixa firma. En Roc Boronat podia esdevenir un cap de secció assenyat, mig aburguesat, molt catalanista, tancat, però amb una por cerval per a l'acció. En Boronat, en canvi, fou l'antitesi d'aquest tipus corrent a casa nostra.

Formant part dels escamots de Poble Nou, es trobà barrejat amb l'afer de Garraf. Aleshores En Roc Boronat no era En Roc Boronat. El seu nom de guerra era Roc Guinart.

Als arxius de la "Jefatura" aquest nom, junt amb el d'En Perelló i En Comte, estava dintre l'epígraf de "Trio Moreno". Aquesta circumstància li permeté de burlar l'acció de la policia durant dos o tres mesos, fins que descoberta la seva veritable filiació i quan havia d'ésser empresonat, una confidència d'un bon company li permeté d'escapar de les mans de la Brigada social.

Apa, cap a Andorra fins deixar-se caure a Tolosa de Llenguadoc. Primera etapa.

Hores febrils de conspiracions i de preparació guerrera. Hores, també, d'angoixa i de neguit per un demà que no arribava mai.

Hom volia accelerar el ritme i cada pas endavant feia arrugar les celles als de més amunt. Però tant-seval. Era una força que empenyia, una força fatal. Tràfic d'armament, empresonament i procés a Foix. El primer empresonament, el primer procés. Després ja no venia d'aquí.

Segona etapa. Prats de Molló, i més tard, no gaire més tard, l'exode a Bèlgica. Novament les cines del treball a la mà i endavant per la vida. Suarà el pa, que els altres es menjaran...

En Roc Boronat se'n sortí com pogué. Rentà plats al Palace Hotel, feu d'empaperador a l'Hotel Parisien, pintava quadrets pel "marché aux puces". Demanà quina pressa!

L'home trobà, per fi, la sabata al seu peu. Una fàbrica d'empesa a Waterloo. Aquesta vegada el burgès, en comptes de dir-se "Sucessores de Francisco Vila", per exemple, es deia "Establiments Smets".

Waterloo, a cavall sobre la frontera lingüística, era una "colònia" de catalans. En Roc Boronat ja podia donar-se aires de protector. Van arribar a treballar-ne quinze a la fàbrica, amb la particularitat que arribaven a guanyar més salari que els obrers belgues.

Waterloo o l'estabilitat. Terres grasses on es conreaven cereals. En Roc Boronat tenia un sou magnífic (2.700 francs mensuals) i una caseta de planta baixa amb un jardinet davant. En Roc agrieta a tocar el bany i ens obsequiava amb concerts de cant i piano a la pensió. Jo hi acudia d'Anvers i d'altres de Brussel·les.

Pobre lleó de bronze, altiu en mig de la plana deserta! Bonaparte, Blücher?

Desfeta, victòria? Tan relatiu tot plegat! De moment, Waterloo ja no era una simfonia heroica, sinó més aviat pastoral.

Era, també, l'inconformisme i l'oposició. En Roc, aleshores, seia als bancs de l'oposició.

L'idill de Waterloo no durà gaire. No obstant ésser ben tractat, sobretot per un alsacià, M. Bernhard, simpatitzant amb els catalans, En Roc Boronat saltà a una altra casa de Gaut, després a Basilea i finalment a Lió, on fou detingut per

trencament de l'"arrete" d'expulsió i empresonat a la presó de Sant Pau. Mentre se celebrava el judici, el jutge, molt amable, li comunicà la falaguera nova de la caiguda de l'infel·lic Primo de Rivera. En Roc saltà cap a Barcelona, però és detingut primer a Puigcerdà, fins que, per fi, pot arribar al Poble Nou...

Des d'aleshores En Roc Boronat ha recorregut un camí més planer i més falaguer, encara que absorbit per mil queiers i de la nit fent-ne dia i viceversa.

Un fenomen dels temps actuals. Els homes d'esquerra o bé tenen el do de la ubicuitat, o bé es deixen la meitat de la feina per a demà, passant o la deixen simplement per fer. I són tantes les ocupacions que els estiren d'un cantó i d'altre!

Volem parlar amb En Roc, dins de les seves activitats d'ara. El trobem dins d'un confortable "fanteu club" al despatx de la presidència de Governació. Està constantment assetjat per funcionaris i públic.

—Vinc a demanar un petit favor al secretari de l'Esquerra—diu jo—. Que ens parli de política i del partit.

Un petit dubte, però "tractant-se de vós", no té un no.

—L'Esquerra?—diu—. Ja us diré com va néixer. Així que vaig arribar de l'estranger, em vaig posar a treballar de ferm en una idea que m'obsessionava: agrupar en un sol partit les diferents fraccions polítiques. I vaig començar pel Poble Nou.

Sant Andreu, secundat per elements de vàlua, com el doctor Denicàs, Bassetini i d'altres. Van començar a reunir-se a la Unió d'Esquerra Catalana i per tal d'agrupar-ho juntament amb Estat Català, es van celebrar reunions amb destacats elements d'aquesta organització. Després en Puig i Font, per la Conferència d'Esquerra, assistí a alguna reunió fins que accedint tots a l'assemblea d'esquerra, va sortir l'Esquerra actual. La resta ja la sabeu. Ja veieu si és senzill.

—Existeix una opinió bastant estesa—diu jo—, que suposa a l'Esquerra una vida transitoria. La seva existència la vinculen a l'existència del prestigi que ha assolit En Macià. Què me'n dieu?

En Roc em mira maliciosament, mentre empena una segona pipa. Anava sens dubte a contestar-me i un funcionari apressat el deixa amb la mel als llavis. Després, encara més funcionari i un "polisson" que s'ha introduït al despatx aprofitant l'absència momentània d'un porter.

No hi ha manera de reprendre novament el diàleg i per això la meua pregunta està en l'aire. Per fi s'ha acabat la desfada de funcionaris, i En Roc, ara, ens parla de l'organització del Partit.

—Hem volgut sortir al pas de qualsevol intent d'intervenir en un nou caciquisme i hem planejat l'organització del Partit seguint les normes geogràfiques d'En Pau Vila. No hi ha dubte que algunes deficiències es notaran en la seva aplicació, però estem disposats a admetre totes les demandes de rectificació que se'ns facin.

—I en les poblacions de segon ordre, on hi ha dos centres d'Esquerra diferents adherits al Partit, que de vegades es fan la guerra?

—Es el fenomen de tots els partits que guanyen—ens contesta—. Els arribistes pululen, però cal anar-los posant al marge. La nostra posició crec que ha d'ésser recolzar aquells nuclis que són verament esquerrans i combatius. Aquests haurien de portar la direcció política d'esquerra a cada localitat.

—Creieu que l'Esquerra no es fraccionarà?

—L'Esquerra podriem dir que és el front únic per a l'Estatut. Una vegada aquest aprovat, és molt possible una nova reagrupació de forces polítiques, seguint cada una d'elles lurs ideologies i tàctiques peculiars. Una política d'esquerra caldrà que existeixi sempre i aquesta l'haurà de posar a la pràctica aquella força política que compti amb més opinió pública i el que és per ara, em sembla que no n'escapara pas el control d'aquesta opinió pública que reclama realitzacions en el terreny polític i social.

La cosa, ara, ja marxava sola i em preparava a tirar endavant.

—I digueu-me, Roc...

—El senyor President—sentim amb una veu de comandament, mentre s'obria de bat a bat la porta.

—Ya se lo decía yo que esto no podía hacerse—sentim que deia el President, senyor Casanelles.

—Voleu més concòrdia que aquesta del senyor Casanelles, parlant en un castellà castà? I decidim plegar, perquè ja estava tot fet.

RAMON FABREGAT

El galleguisme avança

La joventut gallega. -- L'esperança d'autonomia. Portugal i Galícia. -- El Miño no separa...

Una conversa amb Rodríguez Castelao

Rodríguez Castelao. Pintor; dibuixant. Artista. És una de tantes figures espirituals que el poble ha portat a les Constitucions perquè representen un valor dretat contra la monarquia; una dignitat que lluita contra la dictadura. Artistes, poetes, escriptors, pedagogs, es barregen en les Corts Republicanes per elaborar una Constitució liberal digna de l'hora històrica que viu Espanya i del poble que la téu possible.

Una veu gallega. És dir, galleguista. Castelao és una figura molt simpàtica del nacionalisme galleg. Es presentà a les eleccions com a republicà autonomista galleg i triomfà junt amb Otero Pedrayo per una majoria abundant. És un jove molt senzill, molt cordial. Parla el castellà amb un lleuger accent galleg que ell no té cap interès a dissimular. Escolteu el que ens diu sobre Galícia i el problema galleg. Jo que sóc incapaç d'escrivir una mentida us asseguro que En Castelao diu coses altament interessants:

"Que el sentiment galleguista existeix a la nostra terra és un fet que no pot negar-se. El que passa és que nosaltres no tenim una gran ciutat com Barcelona que pugui servir de poderós centre espiritual del moviment. En aquestes condicions, i donada la situació geogràfica de les poblacions gallegues, és fa més difícil de mantenir la lluita.

—Els diputats de Galícia que són al Parlament defensen l'autonomia?—Jo crec que tots. Potser l'únic que no hi estarà d'acord serà Rodríguez Pérez. Però pot afirmar-se que gairebé tota la trentena de parlamentaris gallegos votaran a favor de l'Estatut.

—I aquest famós partit anomenat "Orga"?

—Es una organització republicana autonomista dirigida per Casares Quiroga, ministre de Marina. En aquesta organització figuren també dos diputats galleguistes: Villar Ponte i Suárez Picallo. Aquests dos diputats galleguistes, però, han d'acceptar la disciplina política de l'"Orga", mentre que Otero Pedrayo i jo som completament independents i estem totalment deslliats de compromisos.

—El galleguisme és un moviment liberal?

—Autènticament liberal. A Galícia el liberalisme se sent d'una manera intensa. Aducc els galleguistes més catòlics són gent oberta de conviccions tan liberals com els esquerrans.

—Les vostres campanyes les feu en galleg?

—Sempre. Tota l'actuació electoral l'hem feta en galleg, mai en castellà. Discursos, follets, cartells artístics, tot ho hem fet en llengua gallega. No teniu idea de com avança el sentiment galleguista. Per exemple: Vigo, ciutat fins fa poc impenetrable per al galleguisme, fou de les que més ens votaren. Vigo és una gran ciutat on es reuneixen gent de totes les contrades d'Espanya. Per cert que als fabricants de conserves, indústria molt important

de Vigo, els anomenem "catalans", car foren els vostres compatriotes els que implantaren aquesta indústria al Nord.

—I l'Estatut galleg, el considereu molt avançat?

—Es molt semblant al català. Nosaltres, però, toparèm amb grans dificultats per al plebiscit, car si han de votar les dues tercers parts, en unes eleccions sinceres resultaria impossible.

—Per què?

—Perquè l'Ajuntament a les províncies gallegues és una ficció; no existeix. Els pobles estan disseminats i, en realitat, només hi ha Parroquies. Un poble com L'Estrada, de 30.000 habitants de dret, resulta infinitament menys important que Villagarcia, posem per cas, que en compta 10.000, però que és un poble apinyat. Per al plebiscit hi ha, a més a més, altres dificultats degudes a l'emigració. A la província de Pontevedra, per exemple, hi ha una vasta comarca anomenada Forcadey, on tots els infants neixen el mateix mes. Són els fills dels pilapedrers que marxen a França a la mateixa època i que tornen, és clar, també a la mateixa època de l'any. Això vol dir que, segons la data de les eleccions, en aquesta comarca no pot votar ningú.

—I la joventut gallega?

—Es autonomista fins a l'entusiasme. Els estudiants de Santiago són galleguistes i esquerrans. A la Facultat de Filosofia i Lletres l'any passat es donaren les classes en galleg. Es publiquen nombrosos periòdics gallegos com "Nos", "A Nosa Terra", i setmanaris de menys importància...

—I premsa diària?

—Sincerament galleguista només hi ha "El Pueblo Gallego", però cal advertir que és el diari més important de Galícia.

—Voleu parlar-me de les relacions espirituals de Galícia amb Portugal?

—Nosaltres considerem com un tros de Galícia tot el tros de Portugal que va fins a Oporto. La bandera gallega és blanca, amb una franja blava travessant-la. Nosaltres ho interpretem com el Miño que no separa, sinó que uneix. Es tan fort el lligam espiritual de Galícia i Portugal que, donada la hipòtesi improbable d'una guerra hispano-portuguesa, nosaltres, els gallegos, no sabríem què fer, car per nosaltres seria una guerra civil. Tingueu sempre en compte que la frontera que separa Espanya de Portugal no ha separat mai Portugal de Galícia...

JOAN BALAGUER

Rodríguez Castelao vist per ell mateix



Tres candidats catalanistes i republicans aspiren a representar Barcelona, a les Constitucions



Josep Fontbernat

Trobem En Fontbernat en un recó del cafè de La Rambla. Immediatament li fem la pregunta que és l'objecte de la nostra enquesta:

—¿Es veritat que presenteu la vostra candidatura pel 4 d'octubre?

—Es veritat. L'Esquerra Republicana de Catalunya, si bé no participa oficialment a les properes eleccions, dona llibertat absoluta als seus adherits per presentar-se i per recolzar el candidat que millor els sembli. En aquest cas, els centres d'E. R. de C. de Barcelona m'han ofert tot l'ajut, i amb tot entusiasme.

—¿Creieu que l'E. R. de C. donarà el seu suport a altres candidats?

—No, en absolut. L'E. R. de C. no

pot ajudar a ningú que no hagi acceptat les disciplines del partit. Jo mateix no m'he pronunciat fins que la decisió de l'E. R. de C. ha estat oficial i pública.

—¿Quin ha estat el motiu principal de presentar-vos?

—Molt senzill. Primer: el poble de Barcelona va donar una acta de diputat al President Macià. Aquesta acta, renunciada per les exigències de la llei electoral, és inadmissible que vagi a parar als ex-monàrquics de la Lliga o altres candidats de dubtós catalanisme. I és per això que des d'aquestes planes poso aquesta acta a les mans del President Macià, si el poble de Barcelona me la dona diuement vinent. Després, el meu vot és per Catalunya, com ho ha estat la meua vida, sempre que Catalunya, per l'ordre de Macià, me l'ha demandada. I res més!

Una de les raons que més em van convèncer per acceptar—a part la disciplina que un militant polític ha d'acatar sempre—va ésser la fonamentada en la relació del meu nom modest amb l'Estatut de Catalunya, per haver intervingut en la seva redacció com a membre de la Ponència i de la Subponència de Núria.

Els que em votin votaran més que res un catalanista. Un catalanista, però, fidel al triple lema del Partit: Liberalisme, Democràcia, República.

—Estic satisfet, després de les agònies passades, del final de la setmana parlamentària passada.

El títol primer de la Constitució de la República, tal com ha estat aprovat, possibilita l'ulterior aprovació del nostre Estatut. No el deixa pas aprovat autòmatament, com deien l'adversaris de la fórmula Alcañ Zamora, sinó que es limita a no entrabancar la discussió posterior. Els que volien perjudicar l'Estatut—en sentit de refusar-lo per endavant, naturalment—eren ells.

El perill més gros per a l'autonomia de Catalunya que hi ha en tot el títol I és el de l'article 19. En principi, almenys, hi ha sempre el perill que la vida interior de Catalunya sigui intervinguda per l'Estat. Val a dir que si m'hagués trobat entre la representació catalana hauria fet, com han fet els actuals diputats catalans, tot l'esforç per a evitar aquest article. A la fi, però,

—La meua actitud—ens diu Martí Esteve—respon a l'acord del Consell Directiu del Partit Catalana Republicà, inspirat en l'orientació assenyalada pel Consell General en la seva reunió darrer.

El Partit Catalana Republicà s'hauria abstenut de presentar candidat propi si les forces polítiques de Catalunya haguessin coincidit a

propugnar una candidatura proposada per elements catalanistes que, més que fidels a un partit, ho haguessin estat als nostres ideals bàsics. Això, com sabeu, no ha estat possible, ben a desgrat nostre.

Davant d'aquesta impossibilitat, ens havíem de decidir entre l'abstenció—en qualsevol dels matisos que pot tenir—o la participació directa, com a partit, en la lluita de diuement. Un darrer intent nostre va consistir a oferir el nostre ajut a una alta autoritat del nostre mitjà intel·lectual, desitjós de donar a l'elecció del dia 4 un sentit més patriòtic i liberal que restrictivament partidista.

Fallat també aquest propòsit, els companys del Consell Directiu i Consiliu del Partit van designar-me candidat.

Una de les raons que més em van convèncer per acceptar—a part la disciplina que un militant polític ha d'acatar sempre—va ésser la fonamentada en la relació del meu nom modest amb l'Estatut de Catalunya, per haver intervingut en la seva redacció com a membre de la Ponència i de la Subponència de Núria.

Els que em votin votaran més que res un catalanista. Un catalanista, però, fidel al triple lema del Partit: Liberalisme, Democràcia, República.

—Estic satisfet, després de les agònies passades, del final de la setmana parlamentària passada.

El títol primer de la Constitució de la República, tal com ha estat aprovat, possibilita l'ulterior aprovació del nostre Estatut. No el deixa pas aprovat autòmatament, com deien l'adversaris de la fórmula Alcañ Zamora, sinó que es limita a no entrabancar la discussió posterior. Els que volien perjudicar l'Estatut—en sentit de refusar-lo per endavant, naturalment—eren ells.

REPORTATGES CIUTADANS

La "Agrupación de vecinos de la calle de Fernando" contra la República?

Els comerciants víctimes del poble. -- Pobres botiguers! Egoisme i "marca de fàbrica". -- Patriotisme, no! -- Sempre hi ha excepcions. -- Fernando, mai; Fivaller, sempre. -- Un vertader català. -- Vots i tupinades. Confíem en la majoria consistorial

L'actual Ajuntament, interpretant els sentiments de la ciutat, s'ha emprès la tasca de canviar als carrers els noms que fan tuf de monarquia i de reacció. Algú suggeri la idea de substituir el nom de "Fernando" pel de "Fivaller". Era molt natural i patriòtic que Barcelona perpetués el nom del gran patrici que tan dignament va defensar els drets dels barcelonins contra les absurdes i despotiques pretensions del primer comte castellà Ferran d'Antequera. La supressió del nom de "el Deseado" fou molt ben rebuda per tots els ciutadans veritablement liberals. Però ningú no comptava amb l'obstrucció que faria l'esmentada Agrupació, aquesta entitat creada per defensar els interessos del veïnat, està avui encara dirigida per residus de la dictadura. Ja veurem més endavant com han actuat en aquest afer els esmentats elements. La comissió de retolació, no volent potser ferir susceptibilitats ni interessos, va creure convenient fer un plebiscit entre els industrials i comerciants d'aquell carrer. Així hom evitaria les crítiques i converses dels possibles perjudicats. Va arribar el dia de l'escrutini i quan tot hom creia que el nom de "Fivaller" seria acceptat per un gran marge de vots, el triomf es decantà, davant la sorpresa general, del costat dels partidaris de "Fernando". Fivaller, 112 vots; Fernando, 126.

Per a justificar la votació "fernandina", un tal senyor Hernández—quin nom més evocador!—membre destacat de l'Agrupació veïnal, va dir que els industrials i comerciants del carrer no havien emès el vot moguts "per cap sentiment patriòtic", sinó que s'havien limitat a "defensar la marca comercial". Semblants manifestacions, que només poden ésser filles d'una ignorància supina o d'un esperit materialista i judeitzant, han tingut la virtut d'indignar els bons catalans de l'esmentat carrer.

Davant aquesta incomprensible actitud, francament contrària als sentiments de dignitat i amor propi, que posa els veïns de l'ex-carrer de Fernando en una posició violenta i antipatriòtica, hem anat a veure un popularíssim comerciant d'aquest carrer, el qual pot donar-nos detalls interessants sobre l'afer que motiva aquest treball.

L'altísim comerciant és el catalanista botiguer senyor Vilà. No farem ací la seva presentació, perquè tots els bons catalans coneixen a bastament la seva valentia i decidida actitud patriòtica en els temps difícils de la dictadura. Els enemics de Catalunya, acostats a veure només persones que s'ajupien servilment a les seves ordres, van fer objecte al senyor Vilà de constants molèsties i persecucions. Amb això queda fet el seu millor elogi. Deixem, doncs, que el senyor Vilà expliqui als nostres lectors alguns detalls curiosos i inèdits d'aquesta qüestió ciutadana:

—Quan vaig saber que la majoria consistorial volia treure aquest odiós nom de "Fernando", vaig tenir una gran alegria. Finalment, Barcelona s'alliberava del nom que li recordava el monarca inhumà, egoista i ultramontà. Però la meua alegria no va durar gaire. Els elements que formen la "Agrupación de vecinos", veient-se la pedregada a sobre, es van bellar van fer visites, promesses, van amenaçar, però tot va ésser inútil. Comprendent que la partida la tenien ja perduda, van recórrer, darrera esperança, al president de la Cambra Mercantil, senyor Cabrer. Devien fer-li

hauria acceptat, com ells, la fórmula: Es un acte de lleialtat de clarar-ho.

Creu que la República està consolidada i que no són de tènues, més que com a episodis perturbadors, els intents dels extrems de dreta, i no goso a dir d'esquerra, sinó de demòcrats i de dictadors veïnells.

—Quan vaig saber que la majoria consistorial volia treure aquest odiós nom de "Fernando", vaig tenir una gran alegria. Finalment, Barcelona s'alliberava del nom que li recordava el monarca inhumà, egoista i ultramontà. Però la meua alegria no va durar gaire. Els elements que formen la "Agrupación de vecinos", veient-se la pedregada a sobre, es van bellar van fer visites, promesses, van amenaçar, però tot va ésser inútil. Comprendent que la partida la tenien ja perduda, van recórrer, darrera esperança, al president de la Cambra Mercantil, senyor Cabrer. Devien fer-li

hauria acceptat, com ells, la fórmula: Es un acte de lleialtat de clarar-ho.

Creu que la República està consolidada i que no són de tènues, més que com a episodis perturbadors, els intents dels extrems de dreta, i no goso a dir d'esquerra, sinó de demòcrats i de dictadors veïnells.

—Quan vaig saber que la majoria consistorial volia treure aquest odiós nom de "Fernando", vaig tenir una gran alegria. Finalment, Barcelona s'alliberava del nom que li recordava el monarca inhumà, egoista i ultramontà. Però la meua alegria no va durar gaire. Els elements que formen la "Agrupación de vecinos", veient-se la pedregada a sobre, es van bellar van fer visites, promesses, van amenaçar, però tot va ésser inútil. Comprendent que la partida la tenien ja perduda, van recórrer, darrera esperança, al president de la Cambra Mercantil, senyor Cabrer. Devien fer-li

hauria acceptat, com ells, la fórmula: Es un acte de lleialtat de clarar-ho.

Creu que la República està consolidada i que no són de tènues, més que com a episodis perturbadors, els intents dels extrems de dreta, i no goso a dir d'esquerra, sinó de demòcrats i de dictadors veïnells.

—Quan vaig saber que la majoria consistorial volia treure aquest odiós nom de "Fernando", vaig tenir una gran alegria. Finalment, Barcelona s'alliberava del nom que li recordava el monarca inhumà, egoista i ultramontà. Però la meua alegria no va durar gaire. Els elements que formen la "Agrupación de vecinos", veient-se la pedregada a sobre, es van bellar van fer visites, promesses, van amenaçar, però tot va ésser inútil. Comprendent que la partida la tenien ja perduda, van recórrer, darrera esperança, al president de la Cambra Mercantil, senyor Cabrer. Devien fer-li

hauria acceptat, com ells, la fórmula: Es un acte de lleialtat de clarar-ho.

Creu que la República està consolidada i que no són de tènues, més que com a episodis perturbadors, els intents dels extrems de dreta, i no goso a dir d'esquerra, sinó de demòcrats i de dictadors veïnells.

—Quan vaig saber que la majoria consistorial volia treure aquest odiós nom de "Fernando", vaig tenir una gran alegria. Finalment, Barcelona s'alliberava del nom que li recordava el monarca inhumà, egoista i ultramontà. Però la meua alegria no va durar gaire. Els elements que formen la "Agrupación de vecinos", veient-se la pedregada a sobre, es van bellar van fer visites, promesses, van amenaçar, però tot va ésser inútil. Comprendent que la partida la tenien ja perduda, van recórrer, darrera esperança, al president de la Cambra Mercantil, senyor Cabrer. Devien fer-li

hauria acceptat, com ells, la fórmula: Es un acte de lleialtat de clarar-ho.

Creu que la República està consolidada i que no són de tènues, més que com a episodis perturbadors, els intents dels extrems de dreta, i no goso a dir d'esquerra, sinó de demòcrats i de dictadors veïnells.

—Quan vaig saber que la majoria consistorial volia treure aquest odiós nom de "Fernando", vaig tenir una gran alegria. Finalment, Barcelona s'alliberava del nom que li recordava el monarca inhumà, egoista i ultramontà. Però la meua alegria no va durar gaire. Els elements que formen la "Agrupación de vecinos", veient-se la pedregada a sobre, es van bellar van fer visites, promesses, van amenaçar, però tot va ésser inútil. Comprendent que la partida la tenien ja perduda, van recórrer, darrera esperança, al president de la Cambra Mercantil, senyor Cabrer. Devien fer-li

hauria acceptat, com ells, la fórmula: Es un acte de lleialtat de clarar-ho.